

RITAKAWO PAAWORO ROJANKINATEEYAKINIRINI KORINTOJATZI

1-2 Nokoyi niwethateeyimini eerokapaeni, noyemijantzinkarite janta Korintoki, tsikarika pikanta pijeeeki. Naaka Paaworo jankinateeyimirorini iroka. Tema riyoyaakina Tajorentsi, rootaki rotyaanantakinari Jesokirishito, ikowakaakina nokenkithatakoteri. Notsipatari jaka Jooshiteneshi nojankinateeyimironi maawaeni aapatziyeeyaririni Jesoshi jaga. Paapatziyakari rirori, rootaki rowameethateeyantakimirini; iroñaaka pisheninkatakari Tajorentsi. Pikimiteeyakarini maawaeni ameenteeyakaririni Awinkatharite, rootaki rowawijaakotantakariri. Tema iroñaaka asheninkateeyakarini maawaeni aapatziyeeyaririni rirori tsikarika ijeekaeyini.

³ Nokowaki ineshironkaeyemini Pawa Tajorentsi, eejatzi nokowaki kameetha ijeekakagaeyemini. Eejatzi ikimiteeyemini riraga Awinkatharite Jesokirishito.

*Riweshiryaawenteeyarini
korintojatzi*

Paaworo

⁴ Paapatziyakari Jesokirishito, rootaki ineshironkaeyantakimirini Tajorentsi, rootaki iroñaaka nokanantariri: “Ariwee, pimatakagaeyakirini korintojatzi”. ⁵ Osheki itajonkakowenteeyakimini rirori, kameetha

ijeekakagaeyakimini, riyotakaaperoeyakimironi oetarikapaeni ikowakagaeyakimirini. Eejatzi imatakaakimiro piyotagaeyakirini paashinipaeni atziri tsika ikantya rirori rawijakotanteeyaari. ⁶ Tema monkaataka nokanteeyakimirini paerani: kyaaryo ranteeyakimironi Jesokirishito maawaeni. ⁷ Tema rirotaki Awinkatharite: paamagaeyaari roojatzi ipokanteeya. Tema itajonkakowentakimi pimatantakawori pantziniri oetarika ikowakagaeyakimirini, tekatsi koetyeemotemini eejatzi. ⁸ Ikanteetatyeeyaani ramitakotemi eekiro piyaatatyee pameentyaari rirori kijokiro poyeri; roojatzi, aririka ipokae, iñaaperoeyapaemini pikameethatzi. Ero ikijawentapaemiro pantayitawitarini. ⁹ Ero ramatawiteeyimini Tajorentsi, aritaki imatakimiro okaatzi ikashiyakaakimiri. Tema eeroka riyoyagaeyakimini pikempiyaminthatantyaariri Itomi Awinkatharite Jesokirishito.

Ikantziri: “Pinintaperotawakagaeya”

¹⁰ Noyemijantzinkarite, tema apinkathateeyirini Awinkatharite Jesokirishito. Rootaki iroñaaka nokantakowenanteeyantzimirini kameetha inimoeyakimini maawaeni, eerokya pikenkithashiryaantawo oetarikapaeni. Pikempiyaminthatawakagaeyani, ero pikantawakaawenteeyawoni oetarikapaeni. ¹¹ Rootaki nokanantzimiri iroka, tema ikamantapaakina okaateeyinira Koroe osheki pipiyapiyawaantetawakagaeyanakani. ¹² Eenitatsi kantashitacharipaeni: “Naapatziyari naari Paaworo”. Eenitatsi paashini

kantashitacharipaeni: “Riro naapatziyari Apooro”. Paashini kantashitacharipaeni ikantzi: “Riro naapatziyari Sheejashi”.* Paashini kantashitacharipaeni eejatzi ikantzi: “Naaka apatziro naapatziyari Jesokirishito”. Rootaki nokanantzimiri: “Eero pipiyawaantetawakagaeyani”.¹³ ¿Itsiparyaakama Jesokirishito? Tee, rirotaki apaani. ¿Nokentakotawentakimima naaka? ¿Pikaawoshitakotakinama naaka? Teewee.¹⁴ Iroñaaka nopaasonkitziri Tajorentsi tee nokaawoshitakoteeyimirini Tajorentsi. Inta apatziro nokaawoshitakotakiri Tajorentsi Kiriishipo, eejatzi Kaayo.¹⁵ Tekatsi kantashitachani: “Pikaawoshitakotakari Paaworo”.¹⁶ Eejatzi nokaawoshitakotakiri Tajorentsi riraga Eshiteejana, eejatzi ikaateeyinira. Tee nokenkithashireeyari paashini nokaawoshitakotakiririka Tajorentsi.

Jesokirishito rirotaki iyothanitatsiri eejatzi itajorenka Tajorentsi

¹⁷ Tee rootaki rotyaanantenari Jesokirishito nokaawoshitakotanteri Tajorentsi, in-takya rotyaanantanari nokamantakotziro kameethatatsiri. Nokamanantzirika, tee nokantakaaperothatakayaawomi noñaani. Nokantakaaperothatakayaawomi, eero okameethatzimi. Piitakaashiiyanikari ikowakaakimi Tajorentsi piyoteeyeni osheki pawijakotanteeyaari. Omaanta rirotaki Jesokirishito kamawenteeyakaerini koroshiki, rootaki rowawijaakoeyantakaerini: rootaki

* **1:12** Sheejashi rootaki inashita iwaero Peetero.

iroka nokowakiri niyotakagaeyemini. ¹⁸ Aririka akamantawityaari riraga jatatsini paamariki kaari tsiwakanitatsini: “Ikamawentakimi Rotyaantanewo Tajorentsi koroshiki, ikowawita rowawijaakoeyeminimi”, tema ishirontawenteeyakaeni. Omaanta aaka, awijakoeyakaeni, ayoteeyakironi iroka ifñaani rootaki itajorenka Tajorentsi omatantawori owawijaakoeyakaeni. ¹⁹ Aritaki rojankinateetzini: “Ikantzi Tajorentsi: ‘Nothonkiteeri riyotantawitari riraga yotayitawitacharini. Nopeyapithateeri kenkithashiryaawitachari okaatzi ikenkithashiryaawitari’ ”.

²⁰ ¿Tsika ikantyaaka iroñaaka yotzinkari? ¿Tsika ikantyaaka iroñaaka iyotaantzirori Iwaperite Tajorentsi? ¿Tsika ikantyaaka eejatzi riraga yotaawakaachari? Tema itheenkakiro Tajorentsi maawaeni riyoteeyawitarini atziripaeni. ²¹ Tema irira yotawitachari tee riyoteeyirini Tajorentsi. Omaanta irira riyotanetzi, rootaki ikowantari rowawijaakoeyerini maawaeni aapatziyawori okaatzi nokamanteeyakiririni: riraga ameenteeyakaririni. Omaanta riraga theenkantatsiri ishirontawentashitakina okaatzi nokamantawitakariri. ²² Tema ikowaki joriiy-opaeni atajonkeniri oetarikapaeni riyotantyaari itsipatakae Tajorentsi. Riraga kireeshiyajatzi ikowaki riyotaashitawakaapiintyaawo oetarikapaeni. ²³ Omaanta nokamantziri atziri: “Ikamawentakae Jesokirishito koroshiki rowawijaakoeyantakaerini”, rootaki ikijantakinari joriiyo. Omaanta irira kaari joriiyotatsi, ishirontawenteeyakawoni okaatzi noka-

mantziriri. ²⁴ Omaanta ijeeki riyoyagaeyakirini Tajorentsi rowawijaakoteri: joriiyo, eejatzi kaari joriiyotatsi. Riyotakagaeyakirini rirori eenitatsi itajorenka Jesokirishito, rowawijaakotantyaariri. Eejatzi eenitatsi iyothanetaantsi riyotakaakae okaatzi ikowakaakaeri Iriri. ²⁵ ¿Itaka itheenkaeyantaririni atziri Tajorentsi? Tema irira anaakoperotantatsiri riyotzi. Tema rirojatzi anaakoperotantatsiri ishintsitzi. Tee añiiri atziri kimityaarini.

²⁶ Pikenkithashireeyakya, noyemi-jantzinkaritepaeni, tsika pikanteeyawitarini ikaemanteeyakimirini Tajorentsi. Osheki itheenkaeyakimini patziritzinkarite, ikan-teeyini: “Tee riyotzi aapatziyariri Jesoshi”. Kyaaryo, tee peewawenteeyirini, eejatzi tee pashaaganta, rootaki itheenkaeyantzimirini. ²⁷ Ishirontawenteeyawitakimini atziri, tee iñaaperoyawitzimini, tema ikenkithashiryaaakotawitakimi tee piyotzi, omaanta riyoyaakimi Tajorentsi rowaw-ijaakoeyemini.

Riyotakaaperoyemi, ipeyeeyemini jewawenantatsini. Roojatzikya ipashiwenanteeyanakyaani shirontawenteeyawitzimirini, theenkaeyawitzimirini.

²⁸ Riyoyaaperotakiri Tajorentsi riraga kaari jewatatsiri, riraga pinkimayitawitaririni atziri, riraga theenkapiıntawitariri: irira reentsitetaperoyarini rirori. Omaantakya riraga jewawenantawitachari eejatzi yoteeyaw-itacharini rowashironkagaeyirini. ²⁹ Iroñaaka tekatsi ikantya atziri ikantakaaperotzimotyaari Tajorentsi. ³⁰ Paapatziyakari Jesokirishito,

rootaki rowañagaeyantakimirini Tajorentsi, ijeekakagaeyemini inampiki. Tema rirotaki Jesoshi riyotakagaeyakaeni, owameethateeyakaerini, rinashitakaakae amatantyaari ashiperotyaari rirori, owawijaakoeyakaerini. ³¹ Tema aritaki rojankinateetzironi: “Eero akantakaaperota aaka, omaantakya añaperoteri Awinkatharite ikameethaperotzi”.

2

Tsika ikanta Paaworo ikenkithatakaantapiintzi

¹ Eejatzi naaka, nareetantapaakimiri, noyemijantzinkarite, nokenkithatakotapaakiri Tajorentsi. Tee nokantakaaperothatapaakawo noñaani, tee niyotaashitayitapaemironi niyotayitzirini naaka; apatziro niyotaapaemiro ikantziri rirori. ² Eenironi notsipatzimi apatziro nokowaki nokenkithatakotapaakiri Jesokirishito, ikamawenteeyakaeni koro-shiki. Tekatsi paashini nokenkithatakote. ³ Nopashiwentashiryaaawitapaaka, nothaawashiryaaawitapaaka, okimityaami nokinakashiryaaashityaawomi. Nokenkithashiryaaokotakawo, aamashitya eero nomatziro kameetha naapatziyakaakimiri Jesoshi eerokapaeni. ⁴ Pamine, nokenkithatakaapaakimi eejatzi nokamantapaakimiro iñaani Tajorentsi, omaanta tee niyotaashitapaemiro niyotayitzirini naari. Iyotaakaaperotakimi Ishire Tajorentsi kyaaryootaki ini, eejatzi itajonkakowenteeyakimini piyotantawori kyaaryo niyotaakimiri. ⁵ Rowaga riyotagaeyawitzimirini atziri,

tekatsi okantya owawijaakoteeyemini, omaanta itajonkakowentakimi Tajorentsi pawijakoeyantakarini.

⁶ Aririka niyotaapiintziri aapatziyaperotariri Jesoshi riraga yoperotzirori iñaani Tajorentsi, kyaaryo nohotyaakiniri irira niyotaaperoeयरिनि, niyotaki ikemawakiro nokantakiriri. Omaanta tee niyotaashitari riyotayitziririni atziripaeni riraga kaari aapatziyariri Jesoshi eejatzi iwinkatharitepaeni. Eero owawijaakoeyirini roori riyotaawakaashitayitarini oetarika riyotashitari riroripaeni.

⁷ Omaantakya nokenkithatakotziro riyotayitzirini Tajorentsi. Paerani imanawitakawo, tee ayoteeyawitawoni. Paeraniperoroña, tekirani riwetsikironi oetarikapaeni, ikantzitani: “Nojeekakagaeyerini kameetha jaka nonampiki maawaeni riraga pinkathaperoeयरनि paata”.

⁸ Tee riyoteeyironi paerani riraga jewatatsiri. Aririkami riyoteeyakironimi, eeromi ikentakotakaantzirimi Awinkatharite, riraga kameethaperotatsiri.

⁹ Rootaki rojankinatanteetakawori: “Eeniro riwetsikakiri Tajorentsi kaari iñaayitzini atziri, tee ikemakotziro, tee ikenkithashiriyo. Omaanta riwetsikiniri maawaeni nintaperotziriri ijeekantyaari kameetha”.

¹⁰ Omaantakya riyotakagaeyakaerini Tajorentsi aaka, tema rootaki owaagakaerori Ishire. Iyotaaperoeयकाeroni maawaeni, tema ohotyaakironi maawaeni ikenkithashiryaakiri rirori. ¹¹ ¿Ninkama yotzirori ikenkithashiryaari atziritzinkari? Tema apatziro riyotziro rirori. Eejatzi okimitaka, tekatsi yoteroni

ikenkithashiryaari Tajorentsi: apatziro iyotzi Ishire roori. ¹² Pamine, tee akemijantashitayitawoni riyotayitzirini atziripaeni, inta akemijantakiro Ishire Tajorentsi. Rootaki ayotantakawori ikowaki Tajorentsi ineshironkateeyeeni, ijeekakagaeyeeni kameetha. ¹³ ¿Pikemakiro ma nokantakimiri? Tee riyotziro atziripaeni, eejatzi tee riyotagaeteeroni, inta iyotagaeyakaerorini Ishire Tajorentsi. Iyotagaeyakaeni aakapaeni rowaga jeekantashiretariri, ikemaeyantaworini irowa. ¹⁴ Riraga kaari ojeekantashireta Ishire Tajorentsi, tee ikemawakiro okantayitzirini, inta ishironkawentakawo. Tekatsi ikantya ikemero. Ro kaari ikemantawo, tee ojeekantashiretari roori. Apatziro ikemaeyironi iñaani Tajorentsi ojeekantashiretaperotari. ¹⁵ Ikemathateeyakironi riraga atziri ojeekashiretantari, omaanta riraga theenkantatsiri tee ojeekantari, rootaki kaari riyotantawo oetarika kameethatatsiri. ¹⁶ Pamine, rojankinatakoetziro Ishire Tajorentsi okantzi: ¿Eenitatsima yotzirori ikenkithashiriiri Awinkatharite? ¿Eenitatsima materoni riyoteeri Tajorentsi? Tee añiirikya. Omaanta aaka ojeekantakae roori, rootaki omatero iyotakagae oetarika ikowakaakaeri Jesoshi antero eejatzi ayotero. Omaanta niyotziro naaka ikenkithashiriiri rirori, tema riyotaakinawo.

3

Ikijawakagaeyakani korintojatz

¹ Eejatzi naaka, noyemijantzinkarite, tee nokantzimi kimitakimi kemijantaperotzirori

Ishire Tajorentsi, inta nokantakimi kimitakimi kaari kemijantaperotzirori. Tema pikimitaka owakira paapatziyari Jesokirishito, pikimiteeyakarini eentsi. ² Rootaki niyotagaeyantzimirorini paerani kaari opomeentsitantya. Noshiyakaawentzimiro: okimitzimotakina nirakaakimiro tenitsi; tee nopaeymirini iwatha, tekira pimatziro powa. Roojatzi pikanta iroñaaka, tekira pimateeyironi. ³ Tekira pikemijantaperotziro Ishire Tajorentsi. Eeniro paamakotawakaeyawoni oetarikapaeni eejatzi pikijawakagaeyakani, tee pikemijantaperotziro rowaga Ishire. Pikimitakotakari kaari aapatziyeeyaririni Jesoshi. ⁴ Aririka ikantzi apaani: “Naapatziyari Paaworo”, eejatzi ikantzi paashini: “Naapatziyari Apooro”. Tema pikimiteeyakarini kaari aapatziyariri Jesoshi.

⁵ Pamine, ¿tsika ikantaka Apooro? Eejatzi, ¿tsika nokantari naari pikantawakaawenantanari? Naakateeyakini apatziro atziri, omaanta riyoyaakina Tajorentsi romperatena, rootaki naapatziyakaantakimirori. ⁶ Okimitzimotakina nopankitziro naari okithoki pajankaneki. Rowaga okithoki oshiyakaawentziro iñaani Tajorentsi. Paapatziyimaetakawo. Iinja Apooro, kimitawitaka thamaetatsiri, eekiro riyataki riyotaakimi iñaani Tajorentsi. Omaanta irira rirotaki aapatziyakaaperotakimiri kimitaka ishookakaayitziro okithoki. ⁷ Rootaki riraga pankitatsiri eejatzi riraga thamaetatsiri riyotaakiri eechonkiini; omaantakya irira Tajorentsi rirotaki shookakaayitziro. Tema raapatziyakari. ⁸ Eejatzi imonkaatawakaaka

riraga pankitzirori eejatzi riraga thamaetatsiri. Rootaki imonkaatanteeyaanaririni riraga ashitawori pankirentsi ipinatanteeyaariri. ⁹ Eejatzi okimitaka, nomonkaatakari Apooro nantziniri Tajorentsi ikowakagaeyakinari. Eerokapaeni poshiyeeyakawoni rowani Tajorentsi. Eejatzi poshiyakawo ipanko riwetsikakiri.

¹⁰ Noshiyakaawenteri yotaperotatsiri wetsikirori pankotsi. Ikantakina nokatziyero otzinkamipaeni. Roojatzi paashini atziri wetsikakaakinawori pankotsi. Tema riyoyaakina Tajorentsi eejatzi imatakaakina nityaawo nokenkithatakaakimiri eerokapaeni eejatzi oshekini paashini atziri iñaani Tajorentsi: naapatziyakaakari Jesokirishito. Iinja eekiro riyaatatye riyotaakimi Apooro iñaani Tajorentsi; eejatzi eenitatsi paashini owaagawakimirori. Omaanta okameethatzi aamayawo akompitarikari ayotaakiriri paashini atziri iñaani Tajorentsi. ¹¹ Otzinkami pankotsi oshiyakari Jesokirishito, irira oshiyakawori otzinkamipero. Tee añiiri paashini oshiyaawoni otzinkamipanki. ¹² Riraga owaagawakirori, ¿itaka riwetsikantyaawori? Roorika ooro, roorika piraata, roorika mapi shipakiryatsiri, roorika inchato, roorika inchashi, roorika kompiroshi: akenkithashiryakoperotero oetarika kijoperotatsiri. ¹³ Ari okoñaatanaki inja aririka ipokae Jesoshi riwetsikayitzirini okameethatatziirika. Okimitaka paamari otaaga inchapanki aawiuro, inchashi, kompiroshi, irira Tajorentsi ikantakowenteri romperanawo

oetarika rantakiniriri aririka rantakiro kameethatatsiri rooma rantakirorika kaari kameethatatsi. ¹⁴ Aririka okameethataperote anteeyenirini, oshiyakawo kijoperotatsiri awetsikantayitaworini; aritaki kameetha ipinateeyakaeni. ¹⁵ Teerika okameethatzi antayitakirini, okimityaawo awetsikantakawo kaari kijotatsini; otaanakya irowa oshiyakaawen-takae tee antaperotziniri Tajorentsi kameetha. Aririka awijakotawitakya, omaanta tekatsi jeekimotaneeni apatziro aaka owawijaakotyaa. Tekatsi okantya ipinatee.

¹⁶ Tema aakateeyakini oshiyakawori Tajorentsiipanko ijeekantari Tajorentsi. Tema eejatzi okimitaka ojeekanteeyakaeni Ishire. ¹⁷ Eerorika pikamintheeri ijeekantari rirori, eero eejatzi ikaminthayimi eerori. Okameethaperotzi ijeekantarira: tema ijeekantatziimi eerokapaeni pajankaneki.

¹⁸ Eero pamatawitashita eeroka apaniroeni. Aririka pikaateeyirini iitawitachari riyoperotzi oetarikapaeni, aritaki pikantakaaperota tee okameethatzi iroka. Aririka pikantakaaperotyaawo piyotayitzirini, eero riyotakayimi Tajorentsi. Omaanta pikanteririka: “Tee niyotzi naaka, piyoteena”, aritaki riyotaaperotakimi. ¹⁹ Itheenkakiri Tajorentsi okaatzi riyotayitawitarini atziripaeni jaka kipatsiki. Tema aritaki rojankinatziiteetani: “Riraga iyotayitawitaririni iitawitaka tekatsi ayerini, omaanta omapokapaakiri owashironkagaantsi owamaakiri. Eejatzi ikimiteeyakani maawaeni kantakaaperowenteeyaworini riyotayitzirini:

romapokapaakiri Tajorentsi, rowashironk-agaeyerini”.²⁰ Eejatzi rojankinatiziteetani: “Riyotzi Awinkatharite tee okameethatzi ikenkithashireeyakirini yoperotawitachari”.²¹ Eero pikantakaaperotashitari atziri, tee okameethatzi. Riwetsikaeyakimirrorini Tajorentsi maawaeni jeekayitatsirini piweshiryaaawenantaawori roori. Rootaki nokanantzimiri: ²² “Rotyaantakina Tajorentsi namitakoeyantemirini, eejatzi rotyaantakiri Apooro eejatzi Peetero rirori, maawaeni ramitakoeyantemirini. Riwetsikaeyakironi maawaeni jeekayitatsirini kipatsiki, aweshiryaaawenantaawori. Añaatsimirika piweshireeya, pikamakirika eejatzi piweshiryaaanaknya. Piweshiryaaawentyaawo jeekayitatsirini iroñaaka, eejatzi jeekayitatsirini iinja. ²³ Tema pikempiyamintheeyakarini Jesokirishito, riweshiryaaawentakimi. Eejatzi okimitaka, irira ikempiyaminthatakari Pawa Tajorentsi, rootaki eeroka pikempiyamintheeyakarini Pawa. Tema riweshiryaaawentakari rirori eejatzi eerokapaeni”.

4

Rantayitakirini Rotyaantanewo Tajorentsi

¹ Iroñaaka piyoteeyakinani naaka romperanari Jesokirishito. Omaanta rotyaanteeyakinani nokamantayitenirini atziripaeni iroka kaari riyotawitarini paerani: okaatzi rantakiri Tajorentsi. ² Aritaki okameethaperotaki nokyaaryoowenteniri oetarika ikowakaakinari,

eero namatawitziri. Eejatzi okimitaka, maawaeni antziniriri Tajorentsi okameethatzi ikyayoowenteniri okaatzi ikowakaakiriri. ³ Tee nokenkithashiryapiintawo oetarika pikantakotashiteeyanarini, eenitatsirika nantakiri; eejatzi tee nokenkithashiryapiintawo oetarika kantakotashiteeyanarini paashini atziri-paeni. Eero nokantakota naaka, tee nokantzi: “Nokameethatzi”. ⁴ Nokenkithashiryaka naari tekatsi nantani, omaanta eero nokantashita: “Kameetha nantakiro maawaeni”. Intakya Awinkatharite rirotaki kantakowentenani rirori, okameethatakirika oetarika nantakiri. ⁵ Rootaki iroñaaka nokamanantemirori: iroñaaka tee okameethatzi akantakotashityaari paashinipaeni: “Eenitatsi rantani”; injakya ari ayotaperoyanakini. Aririka ipokae Awinkatharite, ikitejitakotapaakiro maawaeni okaatzi manawitachari iroñaaka tsiteniriki. Roñaagaero oetarika akowaperoeyirini maawaeni ajankaneki. Akameethatzirika ari ikanteeyeeni Tajorentsi: “Kameethatakimi”.

⁶ Pamine, noyemijantzinkarite, naaka kenkithatakotacha, eejatzi nokenkithatakotziri Apooro piyotanteeyenarini eero piñaakoweenkatashitantari atziri. Aririka pikante: “Nonintaperotziri irinta”, paamawentyaawo pimanintzirikari paashini. ⁷ ¿Litakama pikantakaaperotakari kimitaka panaakotakiri paashini atziri? Tema Tajorentsi pashiteeyimirorini maawaeni jeekimoteeyemirini. Iroñaaka ¿itakama pikantakaaperotantari, kimitaka tee ipashitzimiro?

8 Pikimitakotawitakari ashaagantachari: piitashiteeyawitakani piyoperoyini: tee pikowaeyini riyotagaeyemini. Piitashiteeyawitakani eerokapaeni jewaperowenantatsiri, pimanintakina naari. Pikimitakaantakina naaka patzirite. Jaa, nokowawitaka peewawenataperoyanakinimi, atsipatawakayaami eewawenanteeyenimi. 9 Ari nokaateeyakirini paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi, tema pikimitakaanteeyashitakinani onampirentsi-paeni: pimaninteeyakinani. Eejatzi okimitaka rajaryaagaetakina rowamagaetena; ramineeyakinani maawaeni: ronampiri Tajorentsi eejatzi atziripaeni. 10 Noñaaperotakiri Jesokirishito ikameethatzi, rootaki pikanteeyantanarini: “Tee piyotzi”. Omaanta pikenkithashiryaashitaka paapatziyeeyakarini kameetha rirori, rootaki pikanantari: “Niyoteeyakinimi naari”. Pikanteeyashitani: “Tekatsi imatzimaetya riraga Paaworo, osheki amateeyakironi aaka”. Osheki piñaaperotashita eeroka apaniroeni pikameethatzi, omaanta naaka pimaninteeyakinani. 11 Osheki aapiintakinani notashe, aapiintakinani nomiri, shiipaakowaetakina noethaariki, ipajapa-jaapiinteetanani, nokinakinayitakini; roojatzi iroñaaka. Tekatsi nashi nopanko nojeekantyaari. 12 Nokantatyaani nopomeentsitapiintakawo nantawaetzi nakoki. Aririka ikijeetakina, nokantziri Tajorentsi: “Pikaminthayeri riraga kijakinari”. Aririka ikijaperopiinteetena, eero nopiyatari. 13 Aririka itheeyakoteetakina, kameetha nokenkithawaetakaawakiri. Kyaaryo, ipinkaetakina, ikimitakaanteetakina kaagashi,

ikanteetzi: “Tee ikameethatzi Paaworo”.

¹⁴ Tee ro nojankinatantzimirori iroka nopashiwentakagaeyemini, omaanta nokimitakaantakimi eeroka neentsitepaeni nonintaperotziri; nokowaki nokaminthayemi, nokaminaantemiri kameetha. ¹⁵ Omawitya

eenitatsi oshekiperoroña yotagaeyakimirorini iroka kameethatatsiri okantakotziri Jesokirishito, omaanta tee ijeeki osheki ashitzimirini. Pamine, nokamanteeyakimironi iroka kameethatatsiri paapatziyantakariri Jesokirishito, rootaki apaniroeni naaka nokimitakaanantakimiri eeroka notyomipaeni, nishintyopaeni.

¹⁶ Rootaki nokanantaperoeyantzimirini: “Poshiyakotaperoeyenawoni”. ¹⁷ Rootaki notyaanantzimiriri Temoteeyo, nokimitakaantakari notyomi nonintaperotziri. Ikyaaaryoowentakiniri Awinkatharite oetarika rantziniriri. Ikenkithashiryaaakayemiro tsika okantari nokamantakotapiintziri Jesokirishito, tsikarika janta ipiyotawenteeyarini.

¹⁸ Apaanipaeni pikaateeyinira ikantakaaperoeyakani, tema iitakaashitawitaka eero niyaatashiteeyimini naari. ¹⁹ Omaanta ikowakaakinarika Awinkatharite, nokowaki intsipaete niyaatashiteeyemini. Eero

naapatziyashitapaakawo ikantayitzirini riraga kantakaaperotachari, omaanta niyotapaaki naari eenirorika imatakaakiriri Tajorentsi. ²⁰ Aririka reewawentakae Tajorentsi, eero añawaetashiwaetawo inta antaperoeyeroni kameetha okaatzi ikowakagaeri. Tema irira rirotaki amitakotakaeri. ²¹ ¿Oetaka

pikowaeyakirini? ¿Pikowaeyakinima nareetemi nowashironkaemi? ¿Rooma pikowaeyirini nareetemi noneshironkaperoyapaemini?

5

Itsipatayitakarini aapatziyariri Jesoshi kaari kameethatatsiri. Pookeri

¹ Ikamanteetakina pikaateeyakirini ayirori iyashiyani. Raayiteeroni shirampari rinirothori raawitarini iriri. Tekatsi kimityaarini: riraga kaari yoterini Tajorentsi eero rayiro raawitari iriri. ² Omaantakya eeroka pikantakaaper-oeyakani kimitaka kameetha paapatziyari Jesoshi. ¿Iitaka kaari powashiretakotantari okaatzi rantakiri rirori? Roojatzi aririka pipiyotawenteeyaarini Tajorentsi, piyotemi tee okameethatzi pishinetziri ipokajeempiyaashita-paeya rirori. ³ Tee nokaateeyawitzimini, omaanta nokenkithashiryakoeyakimini. Okimitzimotakina aririka nojeekimoteeyaw-itakimini, nokanantzimiri tee okameethatzi rayero iyashyanipaeni. ⁴ Itajorentsiperotaki Awinkatharite Jesoshi, riro matakaakinawori nokantakowenantariri riraganki. Aririka pipiyoteeyani piyoteeyeni nokenkithashiryagaeyakimini naari. ⁵ Pishineteri Jatanaashi raanakiriita, rowashironkaeriita. Roojatzi aririka ikenkithashiryagaeya, ari rawajakotee paata ipokaerika Awinkatharite Jesokirishito.

⁶ ¿Iitakama pikantakaaperotantari? Tee okameethatzi. Noshiyakaawentemiro. Tema piyoteeyini ojeekirika tapiyakaawori paa eechonkiini, otsichaagantanakawo maawaeni

paa, otapiyakagaeyakawoni maawaeni.
⁷ Pookaeri riraga noshiyakaawentakimiri
 tapiyakaawori paa, pikimiteeyantyaaworini
 paa owakirari, kaari tapiyacha. Eerorika
 pookiri, poshiyakotanakarikari rirori. Ñaakiro,
 rowamagaetakiri Jesokirishito, roshiyakari
 owisha rowamaantapiinteetari rowaga
 kitejitatsiri rawijantakari paerani ronampiri
 Tajorentsi janta Ejiipitoki. ⁸ Iroñaaka, aririka
 aweshiryaawentyaari Tajorentsi, thame
 akameethatanaki: eero amatawitantzi. Eero
 akija, eero antapiintziro kaari kameethatatsi.

⁹ Nojankinatantawori paerani, nokanteeyaw-
 itakimini eero pitsipitari mayempitzirori
 tsinani kaari rayi. Eejatzi eero pitsipatawo
 mayempitziriri shirampari kaari ayi. ¹⁰ Tee
 nokenkithatakotziri kaari aapatziyariri
 Jesoshi mayempitzirori kaari rayi, riraga
 kowaperotzirori tzimimotayitziririni atziripaeni,
 amatawitantatsiri ikoshite, kenkithatakaaw-
 itawori riwetsikashitayitarini atziri. Tee
 nokantzimi: “Eero pitsipitari kaari aapatziyariri
 Jesoshi”. Tekatsi pikanteeyani pookawakaya,
 tema pikantyaani piñaapiinteri ijeeki jaka
 kipatsiki. ¹¹ Omaanta nojankinatakotziri
 riraga kantatsiri: “Naaka piyemijantzinkarite”.
 Omaanta eeniro imayempitziro tsinani kaari rayi,
 eero kijokiro powaeyirini. Eejatzi pikimiteeyirini
 riraga kowaperotzirori rashitayitarini
 paashinipaeni, eejatzi kenkithatakaashitawori
 riwetsikayitzirini atziri, ikowawita ipeyiromi
 iitajorentsiti, theyawaetashitachari atziri,
 eejatzi shinkitzinkari eejatzi amatawitziriri

atziri ikoyi ikoshiteri. Aritaki nokantakimi, eero pitsipatari rirori eejatzi eero poyimotari. ¹² ¿Arima pikantakotakiri tsika ikantyaaka kaari aapatziyarini Jesoshi? Eero. Omaanta pimateri irira pikantakowenantaayariri riraga piyemijantzinkarite. ¹³ Omaantakya Tajorentsi rirotaki kantakowenterini kaari aapatziyariri Jesoshi. Iroñaaka pookaeyeerini riraga kaari kameethatatsiri pitsipateeyawitakarini: eero piitakashitari raapatziyakari Jesokirishito.

6

¹ Aririka pikijakiri piyemijantzinkarite, ¿okameethatzimotzimima pawentaapaakyaari kaari aapatziyari Jesoshi ikantakotantemiri tsikarika pikanteeyaari? Teewee. ¿Tema okameethatemi pawentaapaakyaarimi irira piyemijantzinkarite? ² Tema piyotzi riraga aapatziyariri Jesoshi rowameethatziri Tajorentsi imatero ikantakowenteeyantyaaririni maawaeni atziri, tsikarika ikanteeyaarini. Aririka pikantakowenteeyerini iinja maawaeni atziri, ¿iitakakya kaari pimatantawo iroñaaka pikantakowenteeyerini piyemijantzinkarite? Tema aritaki pimatakiro pikantakowentawakaya. ³ Tema piyotzi akantakowenanteeyerini iinja ronampiri Tajorentsi rinawita tsikarika ikanteeyaarini. Akantakowenteeyerinirika rirori, ¿eeroma pimatziro pikantakowenteeyerini iroñaaka atziritzinkari eerori? ⁴ Eenitatsirika iroñaaka pikijawakaawentari, okameethatzi piiteri paashini piyemijantzinkarite, ninkarika, ikantakowenanteeyemirini

tsikarika pikanteeyaarini. ⁵ Nokantero iroka pipashiwenantyaari. ¿Tekatsima aapatziyariri Jesoshi yoteroni ikantakoteri paashinipaeni tsikarika ikantyaari? ⁶ Omaanta tee apatziro pikijakiri piyemijantzinkarite, tema eejatzi pawentaakari kaari aapatziyariri Jesoshi. Pantzimotakiri kaari kameethatatsi.

⁷ Patsipetashiteeyakawoni pawenteeyakarini kankakowenantatsiri riraga kaari aapatziyariri Jesoshi; tema tee ikowakaakimi Tajorentsi pantero iroka. Omaanta kameethatawitachari pimaeritakotero awijashitya: omawitya ikoshiteetemiita. ⁸ Omaanta eeroka tee pimaeritakotziro inta pantashiteeyakawoni: pamatawitantzi eejatzi pikoshitawakagaeyakani tema ari paanakiri pawentaanikinta kaarinta aapatziyariri Tajorentsi. Osheki pantapiinteeyakirini piyemijantzinkarite. ⁹⁻¹⁰ Riraga kaari kameethatatsi eero rareeta janta ipinkatharitzinta Tajorentsi. Tema piyotziro, eero pikompitawo. Eero riyaatzi janta ipinkatharitzinta riraga shirontawori tsinani kaari rayi, eejatzi riraga pinkathatziro iitajorentsitashitari, eejatzi ñaathatziro iina, eejatzi antatenkatawakaachari ishiramparinkaeteki, eejatzi koshintzi, eejatzi kowaperotziro rashitayitarini rowaagawo paashinipaeni, eejatzi shinkitzinkari, eejatzi theyyawaetashitachari ratziro, eejatzi amatawiteziriri ratziro ikoshitantariri. Tekatsikya ikanteeya rirori rareeteeya janta ipinkatharitzinta Tajorentsi. ¹¹ Aritaki pikimitayitawitarini. Omaanta rowameethateeyakimini

Awinkatharite Jesokirishito, eejatzi Ishire Tajorentsi; rootaki iñaaperotantakimiri Tajorentsi pikameethatzi, reentsitetakimi.

¹² Ikanteetzi: “Okameethatzi nantero oetarika-paeni kaari ithañaakotee Jesoshi”, omaanta aririka antashityaawo oetarikapaeni, tee amitakotee maawaeni: tema atsipetashitakyaawo antero apaanipaeni. Tee akoyi ametaperotyaaawo kaari inimotziri paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi. ¹³ Eeniro owanawo akemari. Eejatzi eeniro asheetomawo ojeekantari owanawo. Omaanta iinja eero añaagaero owaeyari eejatzi asheetomawo. Ipeyeero Tajorentsi, eero añaagaero jenokinta. Tema atsipetashitawo añaawenaperotawo oetarikapaeni. Tee ro riwetsikantee amayempitero kaari ayi, intakya riwetsikantakaeri Awinkatharite akenkithashiryaaanteeyaaririni rirori. Eejatzi ikimita, ikenkithashiryaaapiinteeyakaeni aaka.

¹⁴ Eenitatsi itajorenka Tajorentsi, rootaki imatantawori ipiriinteeri Awinkatharite Jesoshi, eejatzi ikimitagae aaripaeni: ipiriintanee iinja.

¹⁵ Awathapaeni aari rootaki rako Jesokirishito, ikempita, roki, iitzi, maawaeni. Tema piyotakiro iroka. Aakateeyakinirika iwatha rirori, ¿okameethatzima amayempitero tsinani ñaayitziririni paashinipaeni shirampari? Tema okimiwitaka amayempitakaakiri Jesoshi tsinani. Teewee, tee ari okantakotya: tee okameethatzi.

¹⁶ Aririka imayempitziro shirampari tsinani, okimitzimotakari Tajorentsi raaperotakiro. Tema piyotziro. Rojankinateetzi, ikanteetziri: “Apite ikaatawitani shirampari eejatzi tsinani, omaanta

aririka raawakakya apaani ikantanakya, tee okameethatzi rookawakagaeya”. ¹⁷ Omaanta aririka akempiyaminthatakari Awinkatharite, tema apaani akanta ashireki.

¹⁸ Eerokya pimayempitziro kaari payi, eerokya pimayempitziri kaari payi. Oetarikapaeni paashini kaari kameethatatsi pantayitakirini, powashironkaakiri paashinipaeni pisheninka; omaanta riraga mayempitzirori paashinipaeni tsinani, rowashironkaakiro iwatha rirori apaniroeni. ¹⁹ Tema piyotzi ojeekantakawo piwatha Ishire Tajorentsi. Rotyaantakimiro Tajorentsi kijokiro owantakimiri. Tee eeroka iroñaaka jewawentashitachani, inta riraga Tajorentsi jewawentzimiri. ²⁰ Rowawijaakoetanteemiri osheki opomeentsitz-imotawitakari: tema rotyaantakiri Itomi ikamawentakae, rapaatawentakaero riraa ipinawenantakaerori kaari kameethatatsi antakiri. Iroñaaka, oetarikapaeni pantayitakirini, pantakiniri Tajorentsi, iñaaperotanteetyaariri irira ikameethatzi.

7

Ikenkithatakotziri aatsini iina

¹ Ari chapinki pojankinatantakinari, eenitatsi pojampitakinari piyaaritateki: okameethatzirika payi piina, piimi. Iroñaaka nakemi. Kyaaryootaki okameethataperotzi eero payi piina. ² Omaanta aririka pijeekashitya, kyaaryoowa pimayempitzirokari tsinani kaari payi; eejatzi tsinani, kyaaryoowa omayempitzirikari shirampari kaari ayi. Rootaki okameethatantari

paaperoteroota piina, eejatzi aaperoteriita tsinani oemi. ³ Okameethatzi shirampari imatero iina, eejatzi okimitya roori oshinetayaari oemi. ⁴ Iina eero eewawentziro owatha roori apaniroeni, inta eejatzi reewawentziro owatha oemi. Eejatzi ikimitya rirori oemi, eero reewawentziro iwatha rirori apaniroeni, inta eewawentziro iwatha iina eejatzi. ⁵ Eero pithañapithatawo piina; eejatzi tsinani, eero pithañapithatari piimi. Omaanta aririka pikantawakaya: “Eeroota añaaaminthatawaka ajeekashitawakya apanipaeni kitejiri; iyotyata amaneri Tajorentsi”, ari kameetha okanta, omaanta aririka omonkaatapaeya roojatzi pimatanteeyaawo eejatzi. Pamine, eerorika papiitziro rantakaemirokari Jatanaashi kaari kameethatatsi. ⁶ Tee nokantaperotawitzimi: “Paye piina”, omaanta pikowakirika paye, okameethatzi. ⁷ Nokowawitaka pikimiteeyenanani naari,* omaanta rinashitakagaeyakaeni Tajorentsi, tee amonkaatawakagaeyani. Irika apaani, eeniro imatakaakaeri. Irika paashini, inashita imatakagaeyakaerini rirori. ⁸ Riraga kaari aatsi iina, eejatzi kamaentsiri iina, nokamanteeyemini: kameetha pikimiteeyenani naari, pijeekashitya. Eejatzi okimitya tsinani, kameetha ojeekashitya roori. ⁹ Omaanta eerorika pimatziro pijeekashitya, kameetha pagae eejatzi. Kameetha paye, tee okameethatzi pikowawaetashitya paye. Eejatzi okimita tsinani, tee okameethatzi okowawaetashitya ayeeta.

* 7:7 Tekatsi Paaworo iina.

10 Iroñaaka nokaminaaperotero aatsiri oemi. Tee naaka kaminaaperoteroni inta Awinkatharite: tee okameethatzi pookaeri piimi. ¹¹ Aririka pookaeri, pijeekashitaperoteeya. Eerorika pijeekashita, papiiteeri pagaeri eejatzi piimentawitari. Eejatzi okimitaka, tee okameethatzi rookaero shirampari iina.

¹² Iroñaaka nokamanteri paashinipaeni, tee riro Awinkatharite kamanterini: eenirorika ayemijantzinkarite iina kaari kemijantatsini, aririka okowaki aaperotero, tee okameethatzi rookaero. ¹³ Eejatzi tsinani, rirorika piimi kaari kemijantzinkari, aririka ikowaki kijokiro rowaperotemi, tee okameethatzi ookaeri. ¹⁴ Ojeekirika tsinani aapatziyariri Jesoshi, eejatzi oemi tee raapatziyari Jesoshi, irira tee ikimitari theenkantatsiri; rinashitakari Tajorentsi, ikantzi: “Rirotaki oemi aapatziyanari. Rirotaki iriri eentsitepaeni. Nokowaperoteeyakirini raapatziyeeyenani maawaeni”. Eejatzi okimitaka iina aapatziyanari, teerika aapatziyari Jesoshi roori. Tee okimateeyawoni theenkinkawo; rinashitakaakawo Tajorentsi, ikantzi: “Rootaki iina aapatziyanari. Rootaki riniro reentsitepaeni. Nokowakaaperotakiro aapatziyena, eejatzi nokowaperotakiri raapatziyeeyenani eentsitepaeni. Aririka rookiro aapatziyariri iina eejatzi rookakotantakiri reentsite, eero riyotakoteeri reentsitepaeni Tajorentsi. Omaanta eerorika ashitariri rookiro iina, eeniro riyotaakotziri Tajorentsi”. ¹⁵ Teerika okemijantzi iina ayemijantzinkarite, okowakirika ookaeri, ari okameethatzi

ookaeriita. Eejatzi oemi ayemijantzinkawote, teerika raapatziyari rirori: ikowaerika rookaero, ari okameethatzi rookaeroota. Tekatsi iroñaaka kanterini shirampari ayemijantzinkarite kijokiro rowantyaawori rowaga kowatsiri ookaeri. Eejatzi okimityaari tsinani aapatziyariri Jesoshi aririka ikowaki oemi rookaero, tekatsi kanterini kijokiro owantyaawori. Tee ikoyi Tajorentsi akijawakagaeyaani. ¹⁶ Tsinani, aririka kijokiro poyiri piimi kaari aapatziyarini Jesoshi, tee piyotzi aririka powawijaakotakaanteeri. Eejatzi pikimita eerori, shirampari: aririka kijokiro poyero piina kaari aapatziyariri Jesoshi, tee piyotzi aririka powawijaakotakaanteero.

¹⁷ Aritaki riyoyagaeyakimini Tajorentsi. Kameetha panteeyenirini Awinkatharite oetarika ikowakaemiri eerori. Rootaki nokanteeyakiririni maawaeni aapatziyariri Jesoshi tsikarika ipiyoteeyakani. ¹⁸ Paerani riyoyagaeyakimini Tajorentsi. ¿Pitakawoma pitotonatziro pishiramparitantari? Aritapaaki, pipeyakotero. Eeroka paashini, teerika pitotonatziro, eero pikoyi iroñaaka pitotonatero, ataama. ¹⁹ Aririka pithowawityaawo pishiramparitantari, tekatsi okantemi owawijaakotemi. Eejatzi okimita, teerika pitotonatziro, tekatsi okantemi owawijaakotemi. Ro kameethaperotatsiri anteri akemijantaperotero ikanteeyeerini Tajorentsi. ²⁰ Tsikarika pikanteeyawitani paerani riyoyaantakimiri, aritaki pikantyaari. ²¹ Riyoyaantakimiri Tajorentsi, ¿eerokarika ipimanteetziri? Eero pikenkithashiryaashitapi-intawo. Omaanta ishineteemirika pipinateeya

amanantawitzimiri, okameethatzi pishitowanee.
²² Riyoyaantakimiri Awinkatharite, eerokarika pimantaarewo paerani pinawita, ari iroñaaka okimitaaka riraga Jesoshi ipakaakowenteemi. Tema rowawijaakotzimi. Eerokarika kaaririka pimantaarewo pinawita riyoyaantakimiri, iroñaaka okimitaka ramananteemi Jesokirishito, iroñaaka ikantemi rirori oetarikapaeni pantayiteniririni. ²³ Kimiwitaka ramanantakimi irira, osheki piwinawo. Rooma osheki ipomeentsitawentakimi rowawijaakotantakimiri. Eero pishinetziri atziri ikantzimi oetarika panteri, omaanta panteniri Tajorentsi oetarika ikowakaakimiri. ²⁴ Rootaki, noyemijantzinkarite, nokamanantzimirori iroka: tsikarika pikanteeyawitani paerani riyoyaantakimiri, aritaki pikantyaari; omaanta kijokiro powanakiri Tajorentsi.

²⁵ Iroñaaka nokenkithatakotero kaari shinetaariri shirampari, eejatzi kaari matzirori tsinani. Tekatsi ikantaperotena Awinkatharite, inta nokamantemi nokenkithashiryaari naari. Ineshironkatakina, rootaki kaari namatawitantzimi. Piyoteeyironi iroka.

²⁶ Rooteentsi opomeentsitzimoteeyeeni, rootaki nokenkithashiryaantakawori iroka. Tsikarika pikanteeyakani iroñaaka, aritaki pikantyaari. ²⁷ Paakirika piina, eero pookaero. Pijeeekashitarika iroñaaka, eero pikoyi paye piina. ²⁸ Aririka paye piina, okameethatzi: tee pantziro kaari kameethatatsi. Eejatzi aririka aye oemi rowaga kaari shinetaariri shirampari, kameetha: tee antziro kaari kameethatatsi; omaanta

osheki pikemaatsiteeyaani. Aririka payi, osheki opomeentsitzimotaperoeyakimini. Tee nokoyi opomeentsitzimotemi, rootaki nokanantzimiri: “Eero payi iroñaaka”.

²⁹ Iroñaaka nokamantemi, noyemijantzinkarite: eero ojamanitzi ipiyanteeyaari Awinkatharite. Kyaaryoowa, rookakaashiteetemirokari pantay-itawitanaririni Awinkatharite ikowakaemiri. Eenirorika piina, omaanta pikyaaryoowenteniri riraga Tajorentsi ikowakaakimiri. ³⁰ Aririka petakowaetya, aririka pikimoshirewaete; omaanta eero pikenkithashiriuro inta pikyaaryoowenteniri Awinkatharite panteniri. Aririka pamanantayiteni oetarikapaeni, omaanta eero ojamanitzi piñiuro pamanantayitawitarini. ³¹ Eero ojamanitzi piweshiryaaawentawityaawo jeekayitatsirini kipatsiki, roojatzi eero pimatziro piweshiryaaawentyaawo. Kameetha pijeekawita iroñaaka, eeniro pameteeyakarini, omaanta inashitayitanakyaani maawaeni añaayitzirinika kipatsiki; iinja opomeentsitzimoteeyemini.

³² Nokowaki eero pikenkithashiryaaapi-intanakawo. Riraga jeekashitachari, ikenkithashiryaaapiintziro ikowayitzirini Awinkatharite, ikowaki ikimoshiryaaakayeri irira. ³³ Omaantakya riraga aatsiri iina, ikenkithashiryaaapiintziro maawaeni rantapi-inteeyirini atziri eejatzi okaatzi awijimotziriri jaka kipatsiki: ikowaki ikimoshiryaaakayero iina, ³⁴ osheki ikenkithashiryaaayitakawoni oetarikapaeni. Rowaga tsinani jeekashitachari eejatzi kaari shinetaariri shirampari: osheki okenkithashiryaaagaeyeroni ikowayitzirini

Awinkatharite, okamantakiri: “Oetarika pikowakaenari, ari nomatakimiro. Oetarika pikowakayenari nokenkithashireeyaari, ari nokenkithashireero”. Omaanta rowaga aatsiri oemi okenkithashiryaaatziiro maawaeni rantapi-inteeyirini atziri, okowaki okimoshiryaakayeri oemi. ³⁵ Rootaki nokamanteeyantzimirrorini iroka, nokowaki namitakoeyemini, tee nokoyi nopomeentsitakaemi. Nokowaki kameetha pijeekaeyeni, eejatzi piyoteeyini panteeyenirini Awinkatharite oetarikapaeni ikowakayemiri.

³⁶ Pamine, eenitatsirika pishinto kaari shinetaariri shirampari, aririka piñaakiro antawotaki, pikoyi iroñaaka paakayero oemi; ari kameethataki. Ayeeta, eero añiuro pantani. ³⁷ Aririka pikowaperote pithañeeyawo ari kameethataperotaki, eero pikemijantashitari riraga ashiryaayitemirini, omaanta pantero pikowaperotziri eerori, oetarika pikenkithashiryaari, okameethatzi. ³⁸ Ñaakiro, aririka paakayero pishinto, okameethatzi; omaanta aririka pithañeeyawo, okameethaperotzi. ³⁹ Aririka aye tsinani oemi, ari kijokiro owanakiri, roojatzi ikamakotaki. Aririka ikamaki, ari oshinetaantsiteya agae paashini oemi okowaperotzirika. Omaanta apatziro agae aapatziyariri Awinkatharite. ⁴⁰ Aririka okanteetatyeeyaani ojeekashitya, nokenkithashiryaaka okimoshireperotanaki. Ari naamaaka riyotaakinawo Ishire Tajorentsi iroka nokamantakimiri.

8

Iwatha rowamagaetzinirori riwetsikashitayitarini iitajorentsitashitari

¹ Iroñaaka nakemi tsika pikanteriri iwatha rowayitzinirorini riwetsikashitayitarini iitajorentsitashitayitarini pojampitakinaga chapinki. Iitakayitawitakani atziripaeni riyotaperotzi tsika ikanteriri iwatha. Omaanta, aririka ayotashitya, akantakaaperotakari. Tee ikowakaaperotee Tajorentsi ayowaetashitya, inta ikowakaaperotakae anintashireperotawakaeyani ayotaperotawakaantyaari ajeekanteeyari kameetha. ² Eenitatsirika iitakaawitachari riyotzi okaatzi kameethatatsiri rantero, apaniroeni ramatawitaa: tee riyotaperoeyini. ³ Omaanta aririka anintaperoteri Tajorentsi riyotagaeyeeni irira. ⁴ Pojampitakowentakiri iwatha rowaetakinirori iitajorentsitashitari riwetsikayitzirini. Ari ayoteeyini tee otajorentsitzi riwetsikashiteetari. Apatziro ijeeki apaani Tajorentsipero, tekatsi paashini. ⁵ Eenitatsi jeekayitatsirini janta jeñokiinira eejatzi jaka kipatsiki iitajorentsitashitayitarini atziri. Eenitatsi osheki iitajorentsitashitayitarini, osheki iwinkatharitepaeni. ⁶ Ayoteeyakini aaka apintzi Tajorentsi, riraga Pawa. Tema rajaryaakawo riwetsikero maawaeni añaaayitakinirika eejatzi aakapaeni. Eenitatsi eejatzi apintzi Awinkatharite: riraga Jesokirishito, wetsikaeyakirorini maawaeni jeekayitatsirini eejatzi aaka.

⁷ Omaanta eeniro ayemijantzinkarite kaari yoteeyirorini iroka nokamantakimiri. Paerani rameteeyawoni apanipaeni ikenkithatakaawitawoni riwetsikashitayitarini atziripaeni. Aririka rowakarini iwatha rowamagaetzinironi, iitawitakarini ashipero riraga iitajorentsitashitayitarini. Tee riyotawita; aririka rowashityaari iroñaaka iwatha rowamagaetzinirori riwetsikaetziri, osheki ikenkithashiryaaanaknya, iitakawita tee okameethatzi royaari. Roshiyakaawitakawo rantakiro kaari kameethatzi. ⁸ Aririka oyaari iwatha, eero ikijawenteeri Tajorentsi. Oyaaririka, tekatsi ikantee. Atzityaaririka, eero rowameethashireete. ⁹ Kameetha poyaari, omaanta kyaaryoowa pantakaerikari kaari kameethatzi riraga kaari yotatsi. Omaanta pishineteri royaariita iitarikapaeni ikoyiri. ¹⁰ Iñeemirika kaari yotatsi powaka janta opankoki iitajorentsitashitayitarini, ikantzikari: “Riyotzi rirori. Nokimityaariita noyaari naari iwatha rowamagaetzinirori iitajorentsitashiteetari”. Rootaki rowantakawori omawitya ikenkithashiryaaakotawori: “Tee okameethatzi noyaawo”. Rootaki ipakaagaanantakawori royaateri Jesokirishito. ¹¹ Piyotaperotzi okameethatantari poyaari. Omaanta rirori, tee riyotzi. Aririka rowashityaari, osheki ikenkithashiryaaanaknya: “Teerika okameethatzi nantakirika, eeniro iroñaaka nantani”. Aririka rookaero royaatzirira Jesoshi rootaki riyaatantyaari paamariki kaari tsiwakanitatsini. Omaanta rirotaki piyemijantzinkarite, ika-

mawentakiri Jesokirishito. ¹² Tee okameethatzi pantakiri. Tema ikantakae riraga Jesoshi: “Pinintaperoyerini pisheninka, eero pantakayiri kaari kameethatatsi”. Aririka pantakiro iroka, tema pantzimotakiri Jesokirishito. ¹³ Rootaki nokanantzimiri: aririka nowakyaari iwatha, nantakaakiri noyemijantzinkarite kaari kameethatatsi, eerowa napiiteeri nowari iwatha eejatzi. Nantakaerikari kaari kameethatatsi.

9

Ikantziri Paaworo: “Pikimiteeyenani naari”

¹ Tema ishinetakina Tajorentsi oetarikapaeni. Tema rotyaantakina. Tema noñaaperotakiri Awinkatharite Jesokirishito. Tema rirotaki matakaakinawori naapatziyakaantakimiri. ² Teerika riyoteeyini paashinipaeni rotyaantakina Jesoshi, omaanta eerokapaeni piyoperoyakinani rotyaantakina. Tema eerokapaeni naapatziyakagaeyakimirini Jesoshi rowawijaakotantemiri. Rootaki piyotantari rotyaantakina Awinkatharite. ³ Eenitatsi theenkakinari, ikantakowenantakinari, ikantzi: “Tee rotyaantzimi Tajorentsi”. Ari eenitatsi iroka nokantawakiriri: ⁴ “Tema okameethataki pami-takotena: pipena noyaari eejatzi nomiri. ⁵ Aririka nokinayitanakini nokenkithatakaayiterini atziri; eenitatsirikami noena aapatziyariri Jesoshi, tema okameethatzimi notsipatanakyaawomi. Aritaki rantapiinteeyakironi paashinipaeni rotyaantanewo Jesoshi, eejatzi rirentzipaeni, eejatzi Peetero. Eejatzi okameethatzi ipakiromi

owanawo eejatzi omiri. ⁶ ¿Apaniroenima naaka eejatzi Werenawee nopomeentsiwentyaawo nopinatero nowanawo?

⁷ Noshiyakaawentemiro: tema ip-inakowentapiinteetzi joraaro. Aririka apomeentsiwentyaawo apankitziro oowa, tema ari athotagaantero. Aririka ashentapiinteri apirapaeni, tema irapiintziro iteni”. Rootaki nokantakiriri riraga theenkakinari.

⁸ Nokenkithatakotakiro añapiinteeyakirini, omaanta ¿oetaka okantziri rojankinatziro Moeseeshi? ⁹ Ajaatya iroka okantziri: “Eero poojopatziri tooro ayiteetzi iyatharekitho aatzikakitzirori teriiko ishaagantyaawori, omaanta pishinetzi roya”. ¿Apaniroenima waaka ikenkithashiryaakotari Tajorentsi? Tee.

¹⁰ Tema eejatzi aakapaeni oshiyakaawentakae rojankinarini. Iyotagaeyakaeni oetarika anteeyakirini. Aririka atziri ikiyaapanetakiro kipatsi ipankitiantyaawori, ikowaki irira raagaantayiteeroni okithoki paata. Eejatzi ikimita riraga shaagakitzirori, ikowaki raagaantayiteeroni okithoki rirori. ¹¹ Pamine, oshiyakaawentaka nopankitakimiro pishireki iñaani Tajorentsi.

¿Opomeentsitzimotzimima iroñaaka pipagaantena noyaari, nokithaantyaari, oetarikapaeni? ¹² Aririka pipagaantashitay-ityaarini paashinipaeni, tema okameethatzimi pipagaantakinami naari. Omaanta tekatsi pipena. Paapatziyakawoni paerani iroka kameethatatsiri nokamantakotziriri Jesokirishito.

Osheki opomeentsitzimotakinani, omaanta tee nokoyi nookakayemiro paapatziyakarini, rootaki kaari

nokowakotantzimini oetarikapaeni. ¹³ Pamine. Riraga antawaetatsiri Tajorentsipankoki ari ipoñaakaapiintawo rowanawo janta, royaari. Eejatzi riraga taakiniriri Tajorentsi piratsipaeni janta aritaariki, rowagaantakaga rirori iwatha ipashiteetariri Tajorentsi rootaki ipantakariri rirori koetyeemotariri. Tema piyotziro aritaki okantakota. ¹⁴ Eejatzi okimita roori, ikantziri Awinkatharite: “Iira kemijantawakiriri okameethatzi ipashityaari koetyeemotariri riraga kenkithatzirori iroka kameethatatsiri”. ¹⁵ Okameethawita naagaantemimi oetarikapaeni, omaanta tekatsi nayitemi.

Eejatzi tee ro nojankinatantzimiro pipantenari oetarikapaeni. Nokimoshiretaki tekatsi nokowakotemini; aririkami aakinani notashe, eero eejatzi nokantzimimi: “Pipena noyaari”. Ayenaata, nokameeta. Eerokya nokowakotantzimini oetarikapaeni. ¹⁶ Aririka nokamantakotero iroka kameethatatsiri riyotaantari atziri ikamawentakiri Jesoshi, tekatsi nokantya nokantakaaperotya. Tekatsi nokantya nomaerite, eenitatsi nokenkithashiryaaari: “Eerorika nantero, tee nantziniri Nowinkatharite ikowakaawitakinari rootaki rowashironkaantenari”. ¹⁷ Naakami kowashitachanimi niyotaante, tema ari ipinatenami Tajorentsi. Omaanta tee naaka nokowawita, tema rirotaki omperatakinari. ¹⁸ ¿Iroñaaka oetaka ipinatenari? Okameethatawitani nokowakoteeyeminimi, omaanta tee nokoyi pipinatena. Apatziro niweshiryaaawenteeyanakimini naapatziyaka-gaeyakimirini Jesoshi.

19 Ipineetenarikami, nopeyakyaami ratzirite pinatenanimi, ikantapiintenami oetarikapaeni nantapiinteniririmi. Omaanta nopomeentsiwentashiteeyakarini osheki atziri naapatziyakaantariri Jesoshi. 20 Aririka nokaateeyakirini joriiyo, nokimiteeyakarini rirori naapatziyakaantariri Jesoshi. Tema irira rirotaki aapatziyawori rojankinarini Moeseeshi, rootaki nokimitantakariri rirori, naapatziyakaantariri. Omaanta tee noñaaperotziro iroñaaka rojankinarini Moeseeshi, tee nopomeentsitawentawo. 21 Omaanta aririka nokaateeyakirini paashinijatzitatsiri atziri riraga kaari aapatziyawori rojankinarini Moeseeshi, nokimiteeyakarini rirori, naapatziyakaantariri Jesokirishito. Tee nokamanteeyirini ikantawitari Tajorentsi paeraniperoroña; inta nokemijantakaaperoteeri ikantziri Jesokirishito. 22 Eejatzi, aririka nokaateeyakirini kaari maperotzirori raapatziyawo kameetha, nokimitakowitakari rirori, naapatziyakaantaperotakari. Aritaki nokimiteeyawitakarini maawaeni atziripaeni naapatziyakaanteeyantakaririni Jesoshi apaani-paeni. 23 Rootaki nokimitapiinanteyaaririni riroripaeni raapatziyeeyantyaaworini iroka kameethatatsiri niyotagaeyakiririni. Eejatzi naari niweshiryaawentyaawo iroka kameethatatsiri kenkitharentsi amitakoterini atziri.

24 Pamine, tema piyoteeyini ishiyeeyanakani osheki shirampari riyotanteeyarini ninkarika anaakotanteentsini. Ranaakotantaki apaani riraga shiyaperoteenchari, ari ipaetziri iiteetziri

pereemyo riweshiryaantyaari kameetha. Eejatzi pikimityaari eerori, pishiyaperotanaki paantyaawori pereemyo. Aririka pishintsi-wenteniri ikowakaakimiri Tajorentsi, aritaki paakiro weshiryaakayemini. ²⁵ Rirojatzi aamakowentacha maawaeni kowawitachari ranaakotante aririka ishiye. Rootaki ikaminthaantari rirojatzi imatantyaawori ishiyaperote raantyaawori amantheerentsi. Intsipaeete opathayi irowa, omaanta iroka amantheerentsi ayeri aaka, eero opathaanitzi roori, rootaki okameethatantari ashintsitashiperotero aantyaawori kaari pathanitatsi. ²⁶ Eejatzi naaka tee notzipitzipitayitanakini noshiyanaka, omaantakya noshiyanaka nomatantawori nanaakotante. Paashini noshiyakaawentemiri kapojawakaachari. Ikapojawakaaperotaka riyotantyaari ninkarika anaakotantatsini. Okimiwitaka eejatzi nokapojaperotziri paashini, tee nokapojashitari; tee nantashitawo naaka oetarikapaeni inta nokyaaryoowentziniri Tajorentsi ikowakaakinari, ²⁷ noshintsitaperotakiniri; nomperata naaka. Osheki nokenkithataka-gaeyirini paashinipaeni, tee nokoyi ikantena Tajorentsi paata: “Tee pantaperotanawo nokowakaawitzimiri”.

10

Ikenkithatakoyitzirini joriiyopaeni paerani

¹ Iroñaaka, noyemijantzinkarite, nokamantemi piyotantyaari tsika ikanteeyarini joriiyopaeni

janta okaankiityeenta paerani. Otsimankap-
itheeyakirini menkori ijeekantakawowa
Tajorentsi: eejatzi oteenkaryaaganaki inkaare
antawo, niyanki ranashitanteeyanakawoni
piryaapathatanaki. ² Janta jaawiki menkori,
janta inkaareki riyotagaeyakirini Tajorentsi
riyoteeyantakarini raapatziyaperoyakarini
paerani Moeseeshi. Tema okimiwitaka
ikaawoshitakotakiri Tajorentsi eeniro
royaatziri Moeseeshi. ³ Rowapiinteeyakawoni
rowanawo ipapiinteeyakiririni Tajorentsi.
⁴ Rirapiinteeyakironi iña ipapiintziriri, rowaga
shitowaatatsiri mapiki. Rowakiniri Tajorentsi
rowaga mapi, oshiyakaawentakiri Jesokirishito,
oyaateeyanakiririni. ⁵ Omaanta tee inimotziri
Tajorentsi. Tee riweshiryaaawenteeyarini osheki
riraga atziripaeni, rootaki ikamaeyantakarini
janta okaankiityeenta.

⁶ Pikenkithashiryagaeyeroni iroka
piyoteeyantyaarini ikowakaemiri Tajorentsi.
Kyaaryoowa, pikimiteeyarinikari joriiyopaeni:
pikoyirokari kaari kameethatatsi. ⁷ Eero
paapatziyawo iitajorentsitashiteetari jaka
kipatsikika. Tema imatagaantakiro paerani.
Ojankinatakani: “Ijeekaeyanakini atziri,
rowaeyakani eejatzi ishinkiteeyakani. Roojatzi
ikatziyanteeyanakani, romampagaeyanakani,
eejatzi ishironteeyanakawoni tsinanipaeni”.

⁸ Kyaaryoowa, akimitakoeyarinikarira
aakapaeni: paerani iñaaminthateeyakironi
kaari iina, rootaki ikamanteeyakarini 23.000
atziri apaani kitejiriki. ⁹ Iñaantagaantakari
Awinkatharite, riyotantyaari aririka ikijan-

takyaari rantakiri, rootaki rotyaanantakanariri osheki maanki. Roojatzi ratsikanteeyakaririni, ikamayitakini. Kyaaryoowa, oshiyakotarikarira aakapaeni, añaantarikari Tajorentsi. ¹⁰ Eejatzi apaanipaeni ikiñaanikowentakiri irira, rootaki rowamaagaanteeyantakaririni riraga ronampiri Tajorentsi. Kyaaryoowa, akimiteeyarinikari aaka, akiñaanikowenteri.

¹¹ Ro imatantayitakaworini iroka, akenkithashiryaaantanakyaari. Rojanki-nateetzironi, ayoteeyantakarini iroñaaka. Rootawiteencha omonkaateeya ipokanteeyari Jesokirishito. ¹² Iroñaaka aririka pikante: “Nokantatyeeyaani naaka nokyaaryoowentero naapatziyari”, nokantzimi naari: “Paamawentyaaga, pantzirokari kaari kameethatatsi”. ¹³ Eeniro akenkithashireeyironi antero kaari kameethatatsi: ashi owaeyironi maawaeni atziri antziro. Omaanta aririka ameentyaari Tajorentsi, ramitakoeyeeni eero anantawo. Ikyaaryoowentakae ramitakoperoeyeeni eerokya anantawo kaari kameethatatsi akenkithashiryaaawitakari.

¹⁴ Rootaki, nonintaperotanewo, nokamanan-temirori iroka: “Eerokya pipinkathatziro riwet-sikashiteetari iitajorentsitashitari”. ¹⁵ Eeniro piyotantari, iroñaaka pikenkithashireeyeroni iroka nokantzimiri. ¹⁶ Aririka akanteri Tajorentsi: “Ariwee, Pawa, eeroka panawori iroka niriri”, tema akimitawakaapiinteeyakani, aweshiryaawenteeyawoni riraa Jesokirishito rapaatawentakae. Eejatzi aririka akagaapiintziro paa, tema akimitawakaapiinteeyakani,

aweshiryaawenteeyawoni iwatha, ak-
enkithashireeyirini ikamawenteeyakaeni.
17 Ari okaatzi owapiinteeyarini paa apaani.
Eejatzi okimitawita, osheki akaateeyawitani
omaanta amonkaatawakagaeyakani, asheninka-
teeyakarini Jesokirishito: tema apaani ikanta.

18 Pikenkithashireeyeroni rameteeyakarini
joriiyopaeni. Riraga ñaanakowenantatsiri aririka
itaakiniri Tajorentsi ipira paashini atziri janta
aritaariki, tema itsipatakarira irira ipinkatha-
teeyakirini rirori, tema ari rowakaakyaari
iwatha.

19 Eenitatsi iroka nojampitemiri:
“¿Tajorentsima iroka riwetsikaetzirika?” Kaari.
Tema ratsipetashitawo rowapiintziniro iwatha.

20 Eenitatsi iroka nokamantaperotemiri. Eeniro
rowakiniri kaari aapatziyariri Jesoshi ipira.
Omaanta kaari Tajorentsi rowakiniri, inta
kamaari. Tee nokowakayimi pitsipatyaari
riroripaeni ipinkathateeyakirini kamaari.

21 Aririka pirawentereri Awinkatharite, eero
pimatziro pirawentereri kamaari eejatzi.
Aririka powawentyaari Awinkatharite, eero
pimatziro powawentyaari kamaari eejatzi.

22 ¿Arima pikowaki ikijimi Awinkatharite?
¿Panaakoeyirinima pishintsitaperotzi? Teewee. Tee
panaakoeyirini eejatzi rowashironkaantyaari
Tajorentsi ninkarika ameentakotyaarini
kamaari.

23 Ikanteetzi: “Okameethatzi nantero oetarika
kaari ithañakotee Jesoshi”, omaanta aririka
antashityaawo oetarikapaeni, eero oshintsitakae
maawaeni, tema atsipetagaantashityaawo.
Kyaaryo amatakiro akoyiri, omaanta

eerorika amitakoeyerini paashinipaeni atziri ishintsitakayeri rajankaneki, ari tee okameethatatzi antashitayitawityaarini. ²⁴ Ero pikenkithashiryaaakotapiintziro pikowayitawitarini eerori, omaanta pikenkithashiryaaakotapiinteri ikowayitziri paashinipaeni, eejatzi ikaatzi amitakoteri. ²⁵ Aririka ipimantayitzini iwatha, poyaari. Ero pojampitakowentziri: “¿Tsika ipoñaaka irika? ¿Rooma rowamagaetzinirori iitajorentsiteetziri?” Aririka pamananteri iwatha, eero pojampitakowentziri, piitzikari aririka poyaari eero pikameethashiryaanaki. ²⁶ Okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Irira Awinkatharite ashitayitaworini kipatsi eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini”.

²⁷ Aririka ikaememi kaari aapatziyariri Jesoshi rowakayemi ipankoki. Aririka pikowaki piyaate, powaeyaarinikya maawaeni ipaeyawakimirini. Ero pojampitakowentziri iwatha, eero piitziri aririka poyaari, eero pikameethashiryaanaki. ²⁸⁻²⁹ Omaanta ikanteetemirika: “Eenitatsi irika iwatha, rowaetzinirori iitajorentsitashitari”. Aririka eenitatsi jaga eejatzi piyemijantzinkarite kaari shintsiperotatsi rajankaneki, ari pikenkithashireeri irira iiteri tee okameethatzi royaari, eero powari eerori eejatzi. Omawitya eeroka piyotawitaka tekatsi ikantemi iwatha, omaanta pikaminthayeri riraga kaari yotatsi.

Naamaashitaka eenitatsi kantatsini: “Ishinetana Tajorentsi noyaari oetarikapaeni, ¿iitarikya ithañaakotashitantanariri riraga kaari yotatsi? ³⁰ Aririka owapiinteeyarini, akantapiinteeyirini: ‘Ariwee, Pawa, eeroka

panaariri nowayitarini' ". Aririka apaasonkiteri, ħiitarikya ikiñaanikowenanteeriri oyaaririka?

³¹ Ari nokamantemi. Aririka powaeyani, eejatzi aririka pireeyeni; omaanta oetarikapaeni pantayiterini, panteniri Tajorentsi ikowakaemiri, riweshiryaawenantemiri. Roojatzikya ikan-teeyeni atziri: "Tema ikameethatzi Tajorentsi. Kameetha ijeekakagaeyirini aapatziyariri Jesoshi". ³² Eero pantakayiri kaari kameethatatsi riraga joriyo, riraga kaari joriiyotatsi, eejatzi aapatziyeeyaririni Tajorentsi. ³³ Oetarikapaeni nantayitzirini, nokoyi namitakoeyerini atziri. Tee naaka etakotachani apaniroeni, inta netakotapiinteeyarini paashinipaeni atziri. Ro nomatapiinteeyantanaririni rawijakoeyantakyaarini.

11

Antayitzirini tsinani kemijantayitatsirini

¹ Poshiyakotenawo, nokimitaka naari nomonkaatakari Jesokirishito.

² Pikenkithashiryaapiintakina, eejatzi pikenkithashireero maawaeni niyotapi-intakimirini, rootaki noñaaperotantakimiri.

³ Eenitatsi iroka, piyotero: riraga Jesokirishito kanteeyiririni atziri oetarika ranteeyerini; riraga shirampari kanteeyirorini iina; eejatzi riraga Tajorentsi kantziriri Jesokirishito. ⁴ Pamine

riraga shirampari, aririka ramaneri Tajorentsi, eejatzi aririka ikamanante iñaani, tee rametawo ipashikayinatya. Aririka ipashikayinatakya, tema itheenkatziiiri Jesokirishito. ⁵ Omaanta

tsinani, aririka amaneri Tajorentsi, eejatzi aririka okamanante iñaani, opashikapiintaka. Teerika opashikapiinta, otheenkatziri oemi: okimitzimotakawo ameatakiro oeshi, kimitaka tsinani mayempiro. ⁶ Teerika okoyi tsinani opashikayinatya ari okameethatzi ameetero oeshi. Omaanta aririka opashiwentakayaawo ameeta, kameetha opashikayinatya.

⁷ Riroma shirampari, eero ipashikayinata: tema ikimiwitakari Tajorentsi, eejatzi ipinkathatziri. Rooma tsinani, oñaaperotziri oemi. ⁸ Paeraniperoroña ritakari Tajorentsi riwetsikakiri shirampari. Rootaki imeriki shirampari riwetsikakiniriri tsinani; omaanta omeriki tsinani, tee riwetsikaetziri shirampari. ⁹ Riraga shirampari tee riwetsikawenteetakiniro tsinani, inta rowaga tsinani riwetsikawenteetakiniri shirampari.

¹⁰ Okameethatzi opashikayinatya tsinani riyotanteeyarini ronampiri Tajorentsi oñaaperotziri oemi. ¹¹ Pamine, tee ojeekashita tsinani, tee ijeekashita shirampari. Ikowaki Awinkatharite akoetyaawakagaeyani. ¹² Irowa imeriki shirampari riwetsikakiro tsinani, eejatzi iroñaaka okoñaatapiintziri tsinani otomi. Omaanta Tajorentsi wetsikaeyiririni maawaeni. ¹³ ¿Oetaka pikenkithashireeyarini eeroripaeni?

Aririka amaneri tsinani Tajorentsi, ¿kameethama opashikaryaayinatya? ¹⁴ Aakapaeni shirampari, iroñaaka tee ametawo aeshithanthamaeshiteeyini. Aritaki apashiwentakya. ¹⁵ Omaanta tsinani, tema añaaperoteeyironi oeshithanthamaeshitzi oeshi:

rootaki opashikayinatantari. ¹⁶ ¿Eenitatsima kowatsiri ipiyapiyawaantetena? Nokamantemi: nameetakawo iroka nokamantakimiri, eejatzi rameeteeyakawoni maawaeni aapatziyeeyakaririni Tajorentsi.

Riyotaantziro rowawentapiinteeyarini Jesoshi

¹⁷ Eenitatsi paashini nokamantemiri. Tee noñaaperotziro iroka panteeyirini aririka pipiyoteeyani: tee okameethatzi, tee pamitakotawakaaneenta. ¹⁸ Nityaawo

nokamantemiro iroka. Ikamanteetana aririka pipiyoteeyani pipinkathatantapiintariri Tajorentsi, pipiyawaantetawakagaeyanakyaani, tema pikenkithashiryaaatziro inashitachari. Naamaashita kyaaryo ikamantagaanteetakina.

¹⁹ Pipiyawaantetawakagaeyanakyaani piyoteeyantakaririni ninkarika kyaaryo-oowentaperotzirori raapatziyari Jesoshi.

²⁰ Aririka pipiyoteeyani pikenkithashiryaaakoteri Awinkatharite, powaeyawitani, tema tee powakoeyarini Awinkatharite kameetha.

²¹ Aririka powapiinteeyani, pagaanteeyanakani powanawo eerori, powapithateeyawakaani paashinipaeni. Tee poyaawakagaeyani powantyaari maawaeni. Itasheyaki apanipaeni, ishinkitaka paashinipaeni. ²² ¿Oetakama

jaga panteeyirini? Tema eeniro pipanko powantyaari, pirantyaari. ¿Pitheenkakirima riraga pokashitziriri raapatziyari Tajorentsi? ¿Pishirontawentarima riraga kaari ashaagantacha? ¿Tsikama nokantemika? ¿Arima noñaaperotemi? Teewee.

23-25 Irira Awinkatharite iyotaanawori iroka nowaagakimirika. Paerani, tsiteniriki raakaanteeyakirini, raakiro Awinkatharite Jesoshi paa. Ikantziri Iriri: “Ariwee, Pawa, eeroka panawori iroka noyaari”, roojatzi ikagaakiro. Ikantzi: “Eenitatsi iroka paa oshiyaawori nowatha: aririka powapiintyaawo, pikenkithashiryaapiinteeyenani. Tema naaka kamawenteeyakimirini”. Ari rowaeyakawoni. Roojatzi raakiro eejatzi riramento. Ikanteeyirini: “Eenitatsi iroka awishoowaantsi oowa, aririka pirapiinteeyeroni, pikenkithashireeyenani, piyoperoteeyeni apaatawenteeyemini niraa pawijakoeyanteeyarini. Aririka noka-mawentemi, piyotanaki eero namatawitzimi, nomatemiro maawaeni nokamantakimiri”. Roojatzi ranashitantanaka tsiteniriki, roojatzi raanteetakari. ²⁶ Aripaete powapiinteeyaawoni, pirapiinteeyeroni, piyotaantapiintyaariri atziri ikamawenteeyakaeni Awinkatharite. Pimatapiinteeyeroni, roojatzi ipokanteeyari.

²⁷ Aririka powawentyaari, aririka pirawentereri, pikenkithashiryaakoteri: eero pantashitawo. Eeniro rantani riraga antashitawori: itheenkakiro iwatha Awinkatharite, itheenkakiro riraa. ²⁸ Pityaawo piyotakotya eeroka, eenirorika pantani. Piyotakotyaarika tekatsi pantani, ari poyaawo, eejatzi pirero. Eenirorika pantani ari pityaawo pookaero kaari kameethatatsi pantziri eejatzi pamaneri Tajorentsi ipeyakotemiro pantani, eejatzi pijeeki kameetha roojatzi pimatero powawentyaari Jesoshi, pirawentereri. ²⁹ Tee okameethatzi owashi-

waetyaawo, eejatzi irashiwaetyaawo. Teerika akenkithashiryaaaperotziri Awinkatharite, tema owashiwaetakawo, irawaetashitakawo: eeniro ojeeki antani; ari rowashironkaakae Tajorentsi. ³⁰ Rootaki pimantsiyagaanantayitakarini osheki, eejatzi kaari pishintsitantayitani. Rootaki eejatzi ikamagaantayitankarini piyemijantzinkaritepaeni. ³¹ Aririka ayotakotakya eenirorika antani, okameethatzi akenkithashireeya, eero akimitagaa paerani, ookaero kaari kameethatatsi antakiri; roojatzi ameentanteeyaariri Jesokirishito, eero rowashironkagae Tajorentsi. ³² Tema eejatzi okameethatzi ikantakowentee Awinkatharite, eejatzi rowashironkae, okantyaatakya eero aatanta paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tee ikowakagaeyeeni atsipateeyaarini maawaeni riraga theenkantatsiri.

³³ Iroñaaka noyemijantzinkarite, aririka pipiyoteeyani powawenteeyarini Awinkatharite, poyaawakaawakyaata. ³⁴ Aririka pitasheyap-erotaki, pityaawo poya janta pipankoki. Eero pipiyotashiteeyani pikemantyaawori pitashe: eenirorika pantani. Aririka nareetemi nohotyaapaemiro, niyotaayitemironi paashini.

12

*Ikenkithatakotziro omatakagaeyakaerini
Ishire Tajorentsi*

¹ Iroñaaka, noyemijantzinkaritepaeni, niyoteeyemironi maawaeni omatakagaeyakimirini Ishire Tajorentsi. Tee nokoyi pikompiteeyaawoni, inta nokowaki piyoteeyawakironi. ² Piyoteeyini

paerani tee paapatziyeeyawitarini Jesoshi inta pikemijantashitayitawitawoni piwetsikashitayitarini, piitajorentsitashitawitari. Tema omajontziteeyakini roori. Pamatawitashitaka eeroka apaniroeni. ³ Nokowaki piyoteeyawakironi iroka. Aririka oñaawaetakaakiri Ishire Tajorentsi atziri, eero ikantzi: “Tee ikameethatzi Jesoshi”. Eejatzi okimitaka, eeromi piyoteerimi, eero pikantzimi: “Irira Jesoshi rirotaki nowinkatharite”.

⁴ Inashitayitakani omatakagaeyakaerini antawaetziniri Tajorentsi, omaanta apaani Ishire Tajorentsi. ⁵ Inashitayitakani iroka anteeyenirini Awinkatharite, omaanta apaani ikanta irira. ⁶ Inashitayitakani anteeyakinirini Pawa Tajorentsi, omaanta rirotaki irira riyoyaakaero oetarika antayiterini eejatzi ramitakotakae amonkaatero maawaeni. ⁷ Iyotagaeyakaeni Ishire amitakotawakaantyaari kameetha ajeekimotantyaariri Tajorentsi. ⁸ Iyotakaayitakirini apaanipaeni kameetha ikaminaantakariri paashinipaeni; roo paashinipaeni iyotaakaeri kameetha riyotaantakaerori paashinipaeni. Okaatzi iyotakaayitziririni apaani: rowaga Ishire Tajorentsi. ⁹ Eejatzi omatakaayitzirini paashinipaeni rameentaperoeyakawoni ikantayitzirini Tajorentsi; paashinipaeni omatakaakiri retsiyatakotayitzirini mantsiyaripaeni. ¹⁰ Eejatzi matakayitziririni paashinipaeni itajonkantayitzini. Paashinipaeni omatakaakiri ikenkithatakotziro kameetha Iñaani Tajorentsi. Paashinipaeni iyotakaakiri riyotayiterini kenkithatakaantatsiri: rirotakirika kenkithatakaeriri kamaari, rooma

kaaririka. Paashini, omatakaayitakirini iñaawaeecheepookitashitawo paashinijatopaeni paantentsi kaari riyotzi rirori. Paashini eejatzi omatakaayitakirini riyotanakiro kameetha okaatzi iñaawaeteri rirori eejatzi rowaagakaeniro.

¹¹ Inashitayitakani iyotagaeyakaerini, omaanta apatziro apaani iyotagaeyiririni: rootaki Ishire Tajorentsi. Oetarika okowakaayitziririni, rootaki iyotaayitziririni, omatakaantakariri.

¹² Pamine: apaani okantawita awatha, omaanta eeniro aetzi, ako, aeki, akempita, maawaeni. Osheki okantawita, omaanta apaani okantawita awatha. Eejatzi ikimita riraga Jesokirishito.

¹³ Apaani okantawita Ishire Tajorentsi. Opokapaaki ojeekanantapaakawori ashire, rootaki asheninkatawakaanteeyantakaririni, okimitakagaeyakaeni apaani akanta. Akaateeyirini joriiyo, paashinipaeni kaari joriiyotatsi; omawitya apanipaeni pimantaari rinawita, paashinipaeni kaari ipimanteetzi. Kijokiro owaeyakaeni Ishire Tajorentsi: apaani okanta.

¹⁴ Noshiyakaawentemiro. Apaani okantawita awatha, omaanta eenitatsi anashitantari, oerikantari, aminantari, akemantari, osheki inashitapaeni. ¹⁵ Tee okantzi aetzi: “Tee naaka rako, tee naaka iwatha rirori”. Kyaaryo aetzi rootaki awatha, tee inashita. ¹⁶ Tee okantzi akempita: “Tee naaka roki, tee naaka iwatha rirori”. Ñaakiro, tema rootaki akempita awatha, tee inashita. ¹⁷ Iyotyaarikami awatha rootaki aminantyaarimi, ¿arima amatakiromi akemantyaawomi? Iyotyaarikami akemantyaarimi,

ɔarima amatakiromi akemaenkatantyaarimi?
¹⁸ Omaanta kameetha riwetsikayitakironi Tajorentsi awatha: akemantyaari, aminantyaari, akatziyatziyawaetantyaari, maawaeni. Oetarika ikoyiri, imatakiro. ¹⁹ Iyotakyaarikami oki ojeekakimi, ɔtsika akantyaakami? ²⁰ Kyaaryo, apaani okanta awatha, omaanta eenitatsi aetzi, oki, akempita, ako, maawaeni.

²¹ Tekatsi okantya oki okantero ako: “Tee pikameethatzi”. Eejatzi aeto, tee okantziro aetzi: “Tee nokoyimi”. Teewee, tee okantziro. ²² Eenitatsi jeekantayiteerini awathakipaeni oetarikapaeni, omaanta apaanipaeni tekatsi ishintsini aetakaashiwitawo ojeekashita, omaanta okameethaperotaki ojeekayitzini. ²³ Eejatzi okimita, eenitatsi apaanipaeni apashiwentakaakari, omaanta okameethatzi ojeeki. Akithaatakotyaawo kameetha tee akoyiro iñaagaete. ²⁴ Tee akithaatakotawo kaari apashiwentaka. Omaanta kameetha riwetsikayitakironi maawaeni awatha riraga Tajorentsi. Okameethatzi ojeekaeyeni rowaga kaari añaaperotawita. ²⁵ Imatakiro iroka amitakotawakagaeyantyaarini aetzi, oki, maawaeni. Tekatsi okanteeyani okijawaka-gaeyani. ²⁶ Aririka okatsitaki eechonkiini apaani, ari akemaatsitanakyaawo maawaeni awathaki. Tekatsirika oyeroni awatha eechonkiini tema kameetha akimoshirewenteeyakironi maawaeni awatha.

²⁷ Aakateeyakini oshiyakawori iwatha Awinkatharite Jesokirishito. Aakateeyakini eejatzi oshiyakawori iitzi, rako, roki, ikempita,

oetarika. ²⁸ Iroñaaka akaateeyakirini osheki aapatziyeeyaririni Jesoshi. Reewawentakae irira rotyaantagaantakae apanipaeni ikenkithate. Paashinipaeni rotyaantakiri ikamanantayitzirorini iñaani. Paashinipaeni rotyaantzi riyotaantzi. Roojatzi paashinipaeni rotyaantayitakirini itajonkantzi, paashini retsiy-atakotayitzirini mantsiyatzinkari, paashinipaeni ramitakotziri paashini atziri, paashinipaeni rotyaantakiri ikantayitzirini aapatziyariri Jesoshi oetarika rantayiterini, eejatzi paashini iñaawaetashitayitawoni paashinijatopaeni paantentsi. ²⁹ ¿Rotyaanteeyakaenima akenkithate maawaeni? Teewee. ¿Akamananteeyinima iñaani Tajorentsi maawaeni? ¿Ayotaanteeyinima maawaeni? ¿Atajonkanteeyinima maawaeni? Teewee. ³⁰ ¿Etsiyatakoeyirinima maawaeni aaka mantsiyaripaeni? ¿Amateeyakironima maawaeni ayotayitakironi paashinipaeni paantentsi? ¿Amateeyakironima maawaeni owaagakiniri asheninka iroka ikantziriri rirori? Teewee. ³¹ Omaanta kameetha pikowakotaperoteri Tajorentsi imatakayemiro rooperotatsiri antawaerontsi.

Kameetha anintaperotawakagaeyaani

Omaanta iroñaaka niyotaaperotemiro kameethaperotatsiri.

13

¹ Aririka amatero añawaetashiwityaawo paashinipaeni paantentsi, eejatzi aririka amatero akemero ipaante ronampiri Tajorentsi, omaanta eerorika anintaperoeयरirini paashinipaeni, tema

atsipetashiteeyakawoni, ayotashitayitawitakawoni añaaawaetzi. Akimitawokari kampana, okantashita, toon, toon, toon. Akimitarikari tampoo ikantashita, teen, teen, teen. ² Aririka ayotzitayityaawoni kaari iñeetzi, aririka ayotzitakityaawo maawaeni imanayitawiteeni Tajorentsi, aririka amatayitakironi maawaeni riyotayitzirini atziri Iwaperite Tajorentsi, eejatzi aririka akyaaryoowentaperotero aapatziyaperotyaari Tajorentsi, rootaki amatantyaawori oshirinkayiteroni ochempipaeni: omaanta eerorika anintaperotziri paashinipaeni, atsipetashiteeyakyaawoni ayotashitawitakawo maawaeni, tee iñaaperotana Tajorentsi nokameethatzi. ³ Aririka apashitayityaarini ashironkaenkari maawaeni jeekimoteeri, aririka akyaaryoowentaperoteri kameetha Tajorentsi akenkithatakoteri, rootaki ikijanteeri atziri, itaawenanteerori; omaanta eerorika anintaperotziriri paashinipaeni, atsipetashiteeyakyaawoni maawaeni, tee iñaaperotanee Tajorentsi akameethatzi.

⁴ Aririka anintaperoyerini paashinipaeni, tema amaeritakotashityaawo oetarika awijatsini, akaminthayeri paashinipaeni, eero akijashiryaneentashitari riraga ashaagantzinkari eejatzi riraga jewatatsiri tema pikowawitaka poshiyaari, eero ajagaakotawo, eero akantakaaperota. ⁵ Aririka anintaperoteri paashinipaeni eero akantakaaperota, eero oñaashirenkiri paashinipaeni, eero antashitawo akowaperotziri aaka, inta anteniri ikowakagaeri rirori; eero akijiri intsipaete, eero

akenkithashiryaaapiintziro kaari kameethatatsi rantayiteetzirini owashironkaakae. ⁶ Aririka anintaperoteri paashinipaeni, eero aki-moshirewentziro kaari kameethatatsi ranteetziri intakya akimoshiryaaawentero kyaaryooperotatsiri, ⁷ akantani akempoyeeri, akantani kameetha ameentaperotyaaari, akantani akenkithashiryaaakotari ari rantakiro kameethatatsiri, omaanta amaeritakotashityaari oetarikapaeni ranteri.

⁸ Aririka anintaperoteri paashinipaeni, eero apakaero; omaanta eero akantatyaani akenkithatero iñaani Tajorentsi, eero akantatyaani añawaetashityaawo paashinipaeni paantentsi. Eero akantyaani ayotashitawityaawo oetarikapaeni, omaantakya akanteetatyeyyaani anintaperotawakagaeyani. ⁹ Tee ayotaperotawitani iroñaaka, akamanantakoteri apatziro okaatzi ayotakotakiriri. ¹⁰ Iinja ipokapaakirika kameethaperotatsiri, eero akowaero iroka kameethatayitawitacharini iroñaaka. Tema ari ayotakiro maawaeni. ¹¹ Paerani eenironi eentsitawitani añawaetashiwaeta, ayotashitayitarini aari eechonkiini, ayotzi akenkithashiryaaawita eechonkiini. Omaanta iroñaaka antaritapaakika, ookanakiro antzirowa akimiwitakari eentsipaeni. ¹² Iroñaaka kimitaka aminaatakotakiri Tajorentsi ñaarontsiki, tee ikoñaataperotzi. Iinja aminapootaperotapaeri jenokinta. Iroñaaka ayoteeyawitarini eechonkiini, iinja ayotaperoeypaerini, okimitaka riyoperotakae iroñaaka. ¹³ Iroñaaka akantatyaani ameenteeyakarini Tajorentsi, ayoteeyakini

eero ramatawitee rootaki ayotantari ari aate iinja jenokinta, anintaperotawakagaeyakani. Omaanta kameethaperoteentsiri anintaperotawakagaeyaani.

14

Iñaawaetashitaworini paashinipaeni paantentsi

¹ Pikowaperoeyeni pinintaperoeyerini paashinipaeni. Eejatzi pikowaperotero pantero maawaeni omatakaakaeri Ishire Tajorentsi, pikamananteeyaririni paashinipaeni iñaani Tajorentsi. ² Eenitatsi atziri omapokashitakari iñaawaetashitanakawo paashinipaeni paantentsi. Tee ikemawakiri atziri omaantakya Tajorentsi. Tekatsi atziri kemawakironi ikantziriri. Omanawitaka iroka oñaawaetakayiri Ishire. ³ Omaanta riraga iyotaantzirori iñaani Tajorentsi, riyotaakiri atziri ishintsitakaakiri rajankaneki, ikimoshiretakaakiri, riweshiryakaakari. ⁴ Riraga ñaawaetashitawori paashinipaeni paantentsi kaari riyotzi, ishintsishiretaki apaniroeni, omaanta riraga kenkithatakotziriri Tajorentsi rashiki ipaante rirori riyotagaeyakirini maawaeni iyemijantzinkarite, ishintsishiretaki irira. ⁵ Nokowawita maawaeni eeroka piñaawaetero paashinipaeni paantentsi, omaantakya nokowaperotaki pikamanantero iñaani Tajorentsi pashiki pipaante. Riraga kenkithatakirori iñaani Tajorentsi ranaakotziriri riraga ñaawaetashitawori paashinipaeni paantentsi; tema ramitakotakiri paashinipaeni atziri riyoperotziriri Tajorentsi. Omaanta eenirorika

owaayiniriri iñaani riraga ñaawaetashitawori paashini paantentsi, okameethatzi eejatzi.

⁶ Pamine, noyemijantzinkarite, noñaanatashitapaemirika paashinijatoki paantentsi tema natsipetashitapaakyaawomi eero piyotawakiromi oetarika nokantemiri. Nokowapiintaki namitakoeyemini, tema rootaki nokamanantzimirori okaatzi kaari piyotzi apaanteki ashi, rootaki niyotakaantakimirori piyotakotantyaariri kameetha Tajorentsi. Tema nokamantzimiro iñaani irira. Tema niyotaakimi.

⁷ Noshiyakaawentemiro. Tee añi kiina, tee oshiyari atziri. Omaanta ari omatashitakyaawo opaemate aririka ijonkateetero. Aririka apatziro ijonkatashityaawo toot, toot, toot, tee ayotakotziro oetarika mampaantsi okanterimi.

⁸ Pamine, itziwooteetziri joraaro riyotantyaari rooteentsi romanatya, tziiii, tziiii, tziiii. Eerorika opoemaenkatzi kameetha, ¿arima riyoteeyakini omanatachani riwetsikanteeyarini romanatantyaari? Eero. ⁹ Eejatzi pikimiteeyakawoni.

Aririka iñaawaetashitawityaawo kaari ikematheetzi wero, wero, ¿tsika okantyaaka ikemanteetawakyaaworini pikanterimi? Okameethatzi piñaawaetantyaawo ashi apaante akemathatakaantyaariri asheninkapaeni okaatzi pikanteriri. Tema ari patsipetashitakyaawo piñaawaetashitya. ¹⁰ Jaka kipatsikika eenitatsi osheki paantentsipaeni.

Inashitayitakani, omaanta tee ikompiteeyawoni riraga ashitawori ipaante. ¹¹ Omaanta teerika akemaperotziro ipaante ñaawaetatsiri, kaari asheninka. ¹² Tema pikowaeyakini omatakagaeyemini Ishire

Tajorentsi, ari okameethatzi pikowapero-taki iroñaaka omatakayemi pamitakoteri piyemijantzinkarite riyotantyaariri Tajorentsi kameetha.

¹³ Rootaki nokamanantzimirori iroka: aririka piñaawaetero paantentsi kaari riyotzi, okameethatzi pikanteri Tajorentsi ramitakotemi pimatantyaawori powaayeniri piyemijantzinkarite apaante ashi pikantakiriri.

¹⁴ Aririka noñaanatantyaari Tajorentsi paantentsi kaari noñaawaetantari, nokenkithatakaawitakari rirori noshireki, omaanta tee niyotziro noñaawaetashitaka. Eejatzi tee namitakotziri paashini atziri.

¹⁵ ¿Litaka nanteri naari? Aririka namaneri Tajorentsi okameethatzi noñaawaetantyaawo paanteentsi noshireki kaari niyotzi; omaanta eejatzi okameethatzi namaneri nopaanteki nomatantyaari nokenkithashiryaakotero okaatzi nokantziri. Aririka nomampaawentyaari Tajorentsi, rooma nomampaantyaaworika paanteentsi noshireki kaari niyotzi, omaanta okameethatzi eejatzi nomampaawentyaari nopaanteki okaatzi niyotziri.

¹⁶ Pamine, aririka piñaaperoteri Tajorentsi, omaanta pinashitakyaaworika pipaante, ¿tsika ikantyaaka ikemathatantyaawori riraga owakirari tsipateeyakimirini? Eero riyotawakiro oetarikapaeni pikanterimi. ¹⁷ Aririka pipaasonkiteri Tajorentsi paashinijatotsiriki paantentsi, eejatzi itsipatzimirika paashinipaeni atziri, teerika riyotziro iroka paashini paantentsi eejatzi teerika ikemimi kameetha, tekatsi pikantya piyotayeri riroripaeni. Tee

ikemawaantetzimi.

¹⁸ Nanaakoeyakimini noñaawaetantashitakawo paanteentsi nojeekira apaniroeni, kaari niyotzi, rootaki nopaasonkitantariri Tajorentsi.

¹⁹ Omaanta aririka apiyotawenteeyarini Tajorentsi, nokowaperotaki noñaawaetantyaawo niyotaperotakiri, niyotaantyaariri paashini-paeni. Aririka noñaawaetantashityaawomi osheki ñagaantsi paantentsi kaari piyotzi, eero amitakotzimi. Natsipetashitakyaawomi, wero, wero. Okameethatzi noñaawaetero apanipaeni ñagaantsi pikemaeyakirini.

²⁰ Iroñaaka, noyemijantzinkarite, eero poshiyakotari eentsi: pikenkithashiryaa-perotanakya. Eerokya pikenkithashiriiro kaari kameethatatsi: intakya pikimiteeyarini owakira koñaatatsi, tee ikenkithashiriiro kaari kameethatatsi. Omaanta aririka pikenkithashiryaa-perotanakya, kameetha pikimityaari antaripaeni, eenitatsi riyotantari.

²¹ Eeniro iroka okantzirini Iwaperite Tajorentsi:

“Ikantzi Awinkatharite: ‘Nokantawitakari joriiyopaeni, omaanta tee ikemijantana. Iinja notyaanteniri paashinipaeni atziri, inashitayitaworini ipaante, ikamantawityaari, omaanta eejatzi rirori, eero ikemijantawakiri’ ”.

²² Rootaki nokanantzimirori iroka: iñaawaetashiteetakawo paashinijato paantentsi riyotantyaariri kaari aapatziyariri Jesoshi. Tee iñaanatashitanari aapatziyariri Jesoshi riyotaantariri. Omaanta okameethatzi akamanteri aapatziyariri Jesoshi okaatzi

riyotaakaeri riraga Tajorentsi eerorika oetarika ikowakaakaeri antero. Omaanta eero akamanteri kaari aapatziyariri Jesoshi iroñaaka: rooma eeroota aapatziyawo.

²³ Pamine, nokamantemiro: pipiyotawenteeyaarinika Tajorentsi, aririka piñaawaetantashiteeyakyaawoni paantentsi kaari piyotzi: wero, wero, wero; eero ikemiro maawaeni. Aririka ikyaapaaki paashini atziri, kaari aapatziyarini Jesoshi; tema ari ikantapaaki: “¡Sha! Pamineritya irika, ithawirentsitaki”. ²⁴ Omaanta aririka piyotaante apaanteki, ari ikemapaakiro kaari aapatziyariri Jesoshi aririka ipoki. Ikemapaakimirika, riyotantyaari tee ikameethatzi, eeniro rantani. Okenkithashiryaakayeri maawaeni ikemaeyapaakirini. ²⁵ Ikenkithashiryaaneero maawaeni imanawitakari rajankaneki. Roojatzi rotziwerowashitantanakari Tajorentsi, ipinkathatantyaariri. Ikantemi: “Kyaaryo, itsipataperoeyakimini Tajorentsi”.

²⁶ Ñaakiro, noyemijantzinkarite. Aririka pipiyoteeyani, kameetha pomampaaya apaanipaeni, riyotaante paashini, ikenkithatakaante paashini, paashini iñaawaetantashitakawo paantentsi kaari riyotzi, paashini rowaagaeyakinirini aapatziyariri Jesoshi ikantakiriri. Omaanta, oetarikapaeni panteeyerini, pantero piyotanteeyaarinini piyemijantzinkarite. ²⁷ Eenitatsirika ñaawaetashityaawoni paantentsi kaari riyotzi, kameetha iñaawaete aririka ikaate apite, eerorika 3: eerokya osheki. Eero itsipatawakagaeyani iñaawaetantyaawo. Rityaawo

apaani, rimpaetapaaki paashini. Omaanta okameethatzi ijeeki rowaagaeyakinirini pisheninka ikantakiriri. ²⁸ Teerika añiiri owaagaeyakirorini ikantziri, okameethatzi imaerite, eero iñaawaetantashitawo paantentsi kaari riyotzi piyoteeyeencharini, omaanta kameetha iñaawaetashirete rajankaneki, eejatzi iñaanateri Tajorentsi rajankaneki.

²⁹ Okameethatzi riyotaantero Iñaani Tajorentsi, ikaatzi kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi apite, eerorika 3. Omaantakya paashinipaeni, ikenkithashiryaa kotaperoyeroni ikamantayitakiririni okameethatzirika. ³⁰ Aririka riyoteeri Tajorentsi paashini jeekatsiri kaari riyoteeyawitani paashinipaeni, okameethatzi imaerite. Aririka ithonkatapaakiro riraga jewatatsiri ikenkithatzi, roojatzi rirori imatantanakyaawo riyotaante. ³¹ Okameethatzi riyotaantero iñaani Tajorentsi apaani, roojatzi rimpaeete paashini, roojatzi riyoteeyantyaarini maawaeni kowatsiri, riweshiryaanteeyaarini maawaeni. ³² Riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, kameetha imaerite, aririka ritakyaawo iñaanataki paashini. Tema imatziro atziri imaeritawakiita roojatzi ithonkantapaakyaawo itakawori roojatzi iñaawaetantanakya paashini. ³³ Tee ikoyi Tajorentsi akishiyeenkatya añaawaete eero akemaperotantawakawo iyenkithari, inta ikowaki amaeriteeyanakini kameetha, akemanteeyawakyaaworini.

Aririka ipiyotawentapiintari Tajorentsi maawaeni rowameethateeyirini, ameteeyakani

³⁴ tsinani omaeriteeyakini. Tee oshinetaantsita. Kameetha okemijante, tema aritaki okantzi Iwaperite Tajorentsi. ³⁵ Okoyirika iyote oetarikapaeni, kameetha ojampiteri oemi janta opankoki. Tee okameethatzi oñaawaete pipiyotawenteeyarinirika Tajorentsi. ³⁶ Pamine, tee eerokapaeni itawori piyotanteeyironi iñaani Tajorentsi. ¿Piitakima apaniroeni piyotziro eerokapaeni? ³⁷ ¿Pikaateeyirinima kamanantzirorini iñaani Tajorentsi? ¿Pikaateeyirinima aapatziyaperotawori Ishire Tajorentsi? Okameethatzi riyotawakiro iroka nojankinatzimiri rootaki kaminagaantsi rashi Awinkatharite. ³⁸ Eerorika raapatziyawo pisheninka iroka, eero paapatziyeeyarini rirori. ³⁹ Rootaki, noyemijantzinkarite, pikowaperotanteeyarini pikamanteri paashinipaeni iñaani Tajorentsi. Omaanta eero pithañaapithatari iñaawaetantyaawo paantentsi kaari riyotzi. ⁴⁰ Omaanta powameethatero oetarikapaeni pantayitzirini. Tee okameethatzi piñaawaeteeyini: pimaeriteeyini maawaeni, pikemijanteri apatziro apaani ñaawaetatsini.

15

Ikenkithatakotakiri Jesoshi ipiriinantakari, ee-jatzi apiriinantyaari aari

¹ Iroñaaka noyemijantzinkarite, no-kenkithashiryaakagaemiro eejatzi nokamantzi-takimiri: tema okameethataki paapatziyitawakawoni; roojatzi iroñaaka pikanta piyotaperotzi kyaaryooperotaki, tee otheeyaantsita. ² Rootaki

owawijaakoeyemirini, aririka pikantatyeeyaani paapatziyantyaawo, omaanta eerorika eekiro piyaatatyee paapatziyawo eero owawijaakotzimi.

³ Nityaawo nokamantakimiro iroka rooperotatsiri ikamantziteetakinari: eeniro anteeyakirini kaari kameethatatsi, rootaki ikamawenanteeyakaerini Jesokirishito. Imonkaatakiro

okamantakotzitaririni Iwaperite Tajorentsi.

⁴ Romonkyaagaetakiri omooki. Okaataki 3 kitejiri ipiriinantanaari eejatzi. Imonkaatakiro eejatzi okamantakotzitaririni Iwaperite Tajorentsi.

⁵ Roñaagakari Peetero, eejatzi roñaayitapaari riraga riyotaanewopaeni.

⁶ Roojatzi roñaagaeyaarini osheki ayemijantzinkarite, ipiyotawakagaeyani. Ranaakotakiri 500 ñagaeyakiririni. Ijeekaeyanakini iroñaaka osheki ñaakiriri rirori, omaanta ikama-gaantaki apaanipaeni.

⁷ Roojatzi roñaagantari Jantyaako, eejatzi roñaagaeyaarini maawaeni rotyaantanewopaeni.

⁸ Riweyaantanaana naari roñaagana, omaanta tee nokimitari paashinipaeni rotyaantanewo, tee nojeekakaakiri Jesoshi eejatzi paashini riyotanewo jaka kipatsiki.

⁹ Rotyaantakina, omaanta tee nokimitari paashinipaeni rotyaantanewo, tee nokameethatzi; tema nokijawitarini maawaeni aapatziyariri Jesoshi.

¹⁰ Ineshironkatakina Tajorentsi, rootaki nokimitantariri iroñaaka. Tee ratsipetashitawo ineshironkatakina. Ipomeentsiwentaari Tajorentsi paashinipaeni riraga rotyaantakiri, omaanta nanaakoeyakirini naaka, nopomeentsiwentaperotakari nantawaeteniri. Tee nantashityaawo naari, omaanta ineshironkatakina, nomatantakawori.

¹¹ Aririka

nokenkithatakagaeyemini, rirorika paashini rotyaantanewo kenkithatakagaeyemirini: tee opaashinitzi. Aritaki omonkaatawakaakya nokamanteeyimirini: aririka paapatziyawo, aritaki pawijakotee.

Ipiriinte kamaentsiripaeni

¹² Pamine, nokamanteeyakimini: “Ikamaki Jesokirishito, ipiriintanaa eejatzi”. Paapatziyeeyawakinani. ¿Iitarikya pikantagaanantakari eero ipiriinta kamaayiteentsirini? ¹³ Eeromi ipiriintaami kamaentsiri, eeromi ipiriintaami riraga Jesokirishito. ¹⁴ Eerorikami ipiriintemi, natsipetashitakawomi nokamanantayitzini, patsipetashitakawomi eerori aapatziyeeyarini Jesoshi. ¹⁵ Eejatzi piyotakimi notheeyakotakari Tajorentsi. Ñaakiro, tema nokamantakotakiri: “Ipiriinteeri Jesokirishito”, omaanta eeromi ipiriintaami kamayiteentsirini, eeromi ipiriinteerimi rirori. ¹⁶ Eeromi ipiriintaami kamaentsiri, eeromi ipiriintaami Jesokirishito. ¹⁷ Eeromi ipiriintaami, patsipetashiteeyakyawonimi paapatziyeeyakarini; eeniromi ojeekimotemimi kaari kameethatatsi, ¹⁸ eejatzi ikantyaami riyaatapiintemi paamariki kaari tsiwakanitatsini kamaeyatsirini, eejatzimi riraga aapatziyeeyawitaririni Jesokirishito. ¹⁹ Eejatzi aaka, eeromi apiriintaami, atsipetashitakawomi aapatziyawitakari iroñaaka Jesokirishito, owashironkaaperotakyaami, anaakoeyakirinimi maawaeni atziri ashironkagaeyacharinimi.

²⁰ Omaanta ipiriintaperotanaa Jesokirishito, reewaeyakirini maawaeni paashini kamaeyat-

sirini eero ikamae eejatzi. ²¹ Eeniro rantakiri riraga Araani, rootaki akamaeyantakarini iroñaaka. Eejatzi ikimitakari, eeniro rantakiri riraga paashini shirampari, riraga Jesokirishito, rootaki apiriinteeyantyaarini iroñaaka. ²² Asheninkateeyakarini Araani, rootaki akamaeyantakarini. Eejatzi okimitaka, asheninkateeyakarini Jesokirishito iroñaaka, rootaki rowañaanteeyeerini. ²³ Reewaeyakaeni rirori. Roojatzi aririka ipokae, ipiriinteeyaneeni maawaeni aapatziyeyyaririni. Aritaki okantyaari: aririka omonkaatasya, apiriinteeyaneeni maawaeni. ²⁴ Ikantziri Jesoshi ashitariri:

—Ari okaatapaaki. Tema nothonkakiri kamaaripaeni, jewatatsiripaeni irira, nantatsiripaeni, theenkantatsiripaeni eejatzi ponampiripaeni naawita piyathatakimiri paerani, maawaeni. Iroñaaka Pawa, pipinkathariwentereri eero maawaeni jeekaeyatsirini. ²⁵ Ipinkathariwenante Jesokirishito jaka kipatsiki roojatzi ithonkaeyantyaaririni maawaeni kijeeyawitakaririni. ²⁶ Roojatzi eero ikamae eejatzi atziri. ²⁷ Okantzini Iwaperite Tajorentsi: “Iitakiri Tajorentsi Jesokirishito jewawentzirori maawaeni jeekaeyatsirini”. Tema okantzi: “Maawaeni jeekaeyatsirini”, omaanta eero ipinkathariwenantzi Iriri: tema rirotaki iitakiriri pinkathariwenantatsini. ²⁸ Iinja aritaki ranaakoeyerini Jesokirishito maawaeni jeekaeyatsirini, ipinkathariwenteyeerini maawaeni. Apatziro irira Iriri, tekatsi ikantya ipinkathariwentereri. Ikanteri: “Pawa, eero maawaeni jeekaeyatsirini”.

noñaaperotzimi, panaakoeyanani maawaeni pipinkathariperotaki eeroka”. Kyaaryo, Tajorentsipero irira, pinkathariwenantapero-tatsiri rirori.

²⁹ Pamine, eenitatsi kaawoshitawentariri kamaentsiri. Eeromi ipiriintaami kamaentsiri, tema ratsipetashityaawomi ranteromi. ³⁰ Eejatzi, eeromi apiriintaami, tema natsipetashityaawomi nopomeentsiwentapiintawo nokenkithatzi.

³¹ Paapatziyeeyakarini Awinkatharite Jesokirishito, rootaki niweshiryaawenan-teeyakimirini: kyaaryo iroka nokantakimiri. Eejatzi okimitaka, kyaaryo iroka nokamantemiri: tee niyotzi tsika okaateka rowamaawenteete-nawo nokenkithatzi. Maawaeni kitejiri eenitatsi kowawitachari rowamaawentenawo. ³² Janta Ejeesoki ikijaperotakina jeekatsiri, osheki opomeentsitaka. Pamine, eeromi apiriintaami, tema natsipetashitakyaawomi. Eero apiriintaami, eero akenkithashiretzirimi Tajorentsi: thame owaeyani, thame ashinkiteeyani; roojatzi akamantakya, ari okaatzi. ³³ Eero pishinetziri theenkantatsiri ramatawitemi. Tema kyaaryo ikanteetzi: “Eero kijokiro poyiri theenkantatsiri: rantakaemirokari kaari kameethatatsi”.

³⁴ Pikenkithashireeya, eero papiiteero eejatzi kaari kameethatatsi. Pikaatapiinteeyirini kaari yoteeyirini Tajorentsi: ¿itarika kaari pipashiwenanta?

Owakirari iwatha

³⁵ Aririka rojampitee theenkantatsiri: “¿Tsika ikanteeyaka ipiriinantaneeyaari kamaentsiri? ¿Tsika okantyaaka iwatha, aririka ipiriinte?”

ajeekaeyapaeni janta jenokinta. ⁴⁵ Okantzi Iwaperite Tajorentsi: “Añaatsiri naawitani riraga jewateentsiri paerani shirampari, riraga Araani”. Omaanta impaetapaentsiri, riraga Rotyaantanewo Tajorentsi, rirotaki owañaantaperotatsiri, eenitatsi itajorenka irira. ⁴⁶ Tema itawo iroñaaka iroka awatha ajeekantakari jaka kipatsiki; iinja ojeekae awatha owakirataatsini, jeekatsiri jenokinta roori. ⁴⁷ Riwetsikaetakiri kipatsi riraga jewateentsiri atziri iiteetziri Araani, rootaki kipatsi iwatha. Omaanta riraga apitetapaentsiri rinashita, ipoñaaka jenokinta. Tema rirotaki riraga Rotyaantanewo Tajorentsi. ⁴⁸ Ijeekawitani kipatsiki Araani, eejatzi akimiteeyakarini maawaeni jeekatsiri jaka kipatsiki. Ijeeki jenokinta paashini, eejatzi akimiteeyaarini maawaeni jatatsini jenokinta. ⁴⁹ Eejatzi okimitaka: oshiyaanteeyakawoni aaka iroñaaka iwatha riraga kipatsijatzi, iinja oshiyapaakyaawo iwatha riraga Rotyaantanewo Tajorentsi riraga jenokijatzi.

⁵⁰ Rootaki, noyemijantzinkarite, nokamanantzimirori iroka: tekatsi okantya iroka awathaka iyaate janta ipinkatharitzinta Tajorentsi, tema ari opathagae. Tekatsi okantya iyaate janta teenta ipathagaeyininta jeekatsiri. ⁵¹ Pamine, nokamantemiro iroka manawitachari: eero akamaeyini maawaeni, omaanta apaashini-teeyanakini maawaeni. ⁵² Itziwootanteetanakya ayoteeyantyaarini monkaataka. Intsipaete kimiwitaka amachookanakitzi apaani aaka añaatsiri apaashinitanaki. Eejatzi intsipaete

ipiriinteeyanakirini Tajorentsi maawaeni aapatziyaririni Jesoshi riraga kamaeyawiteencharini; eero ikamae eejatzi. Ari ipaashinitanaki irirapaeni eejatzi. ⁵³ Ashi oyiro apathagaeyini, omaanta eero apathagaeyeeni eejatzi. Ashi oyiro akamaeyini, omaanta eero akamaeyeeni eejatzi. ⁵⁴ Opathagaeyanakini iroka awathaka maawaeni, omaanta eenitatsi awatha kaari pathaanitatsini. Akamaeyanakini maawaeni, rooma iinja, eero akamaeyeeni eejatzi. Roojatzi omonkaatakya iroka rojankinateetziri:

“Ariwee. Eero apiitaa akamaeyeeni eejatzi. ⁵⁵ Eero akenkithashiryaa akame. Kameethawee. Iroñaaka eero athaawanteeyaawoni akame”.

⁵⁶ Aririka antayiteroni kaari kameethatatsi, ari athaawantakyaawo akame. Eenitatsi eejatzi rojankinarini Moeseeshi, kamantakaeri: “Eeniro pantani”. ⁵⁷ Rootakikya rowawijaakoeyantakaerini Awinkatharite Jesokirishito. Ariwee. Kameetharini Tajorentsi. Eero athaawanteeyaawoni akame. ⁵⁸ Rootaki, noyemijantzinkarite nonintaperotziri, nokamanantemirori iroka: pikyaaryoowenteniri Awinkatharite oetarikapaeni panteniriri, eero piperashiryaa, pikantatyeeyaani pikyaaryoowentero. Rootaki kaari pipakaantyaawo. Piyoteeyakini eero patsipetashitawo pipomeentsiwentyaari.

16

Aapatziyariri Jesoshi ipiyotziniri jerojareejatzi iyorikite

1 Iroñaaka nokenkithatakoteri koriki pipiyoteniri ayemijantzinkarite ashironkagaey-acharini janta Jerojareeki. Iroka nokamantzimiri, nokamantakiri eejatzi aapatziyariri Jesoshi janta Karaashiyaki. 2 Maawaeni tominko okameethatzi pipiyotapiinteniri jerojareejatzi piyorikite, pikempoyeniri. Tsika ikaate piyorikite, pikempoyaagaanteniri. Pityaawo pipiyotzityaanari iroñaaka, opomeentsitzi-motzimikari aririka nareetapaakya. 3 Eejatzi nokowaki piyoyiitya aaneenirini. Aririka nareetapaeya, nojankinateniri jerojareejatzi, riyotantawakyaariri. Roojatzi otyaanantyaariri Jerojareeki. 4 Pikowaeyenirika niyaate naari, ari notsipateeyanakyaarini.

5 Iinja niyaate noñeeyemini, omaanta nityaawo niyaatapaente Masherooniyaki. 6 Aririka ojamani nojeekimoteeyemini, aririka nokyaawontsitakotaki. Roojatzi pikaminthagaeyawakinani, tsikarika niyaate eejatzi. 7 Aririka noñaapaakimi, tee nokoyi noshintsitanaki nawijanakimi. Nokowaki ojamani nojeekimotanakimi, ishinetenarika Awinkatharite. 8 Omaanta nojeekanakiita jaka Ejeesoki, roojatzi omonkaatantyaari kitejitatsiri owaero Pentekoshiteshi. 9 Ikowakagaeyakinani osheki nokenkithatakagaeyanakinirini. Osheki raapatziyeeyarini Jesokirishito. Omawitya ijeeki eejatzi osheki kijeeyakinirini.

Riwethateeyakarini iyemijantzinkaritepaeni

10 Rareetapaemirika Temoteeyo, pineshi-ronkaeyawakinirini. Tema ikimitakina naari,

osheki rantawaetziniri Awinkatharite. ¹¹ Eero pitheenkawakiri. Aririka omonkaatapaakya ipiyee jaka, eejatzi kameetha pineshironkatawaeri, kameetha rareetzitanteeyaari jaka. Noyayitakirini, eejatzi paashinipaeni ayemijantzinkarite. ¹² Eejatzi nokantawitakari ayemijantzinkarite Apooro. Nokantaperotawitakari riyaatemi iñeemimi, itsipatyaarimi paashinipaeni aapatziyariri Jesoshi. Tee ikoyi riyaaate iroñaaka. Aririka iinja riyaaanaki.

¹³ Kyaaryoowa, ramatawiteetzimikari. Pikyaaryoowenteeyeroni paapatziyaperoeyarini Jesoshi. Eero pithaawanteeyani. Pishintsiteniri Tajorentsi maawaeni. ¹⁴ Thame anintaperoeyerini atziripaeni, oetarikapaeni anteniriri. ¹⁵ Piyoteeyirini, noyemijantzinkarite, riraga Eshiteejana eejatzi ikaateeyinira irira reewateeyirini akaayajatzi raapatziyeeyarini Jesoshi. Ikyaryoowentakiro ikaminthagaeyirini maawaeni ayemijantzinkarite rowameethatziri Tajorentsi. Tekatsi kanterini, riyotashitaka ikaminthaawakagaeyakani.

¹⁶ Ipomeentsitaka ramitakotaperoteeyimini, oetarikapaeni rantayitzimirini. Nokowaki paapatziyeeyawakyaarini rirori, eejatzi paapatziyeeyawakyaarini maawaeni kimi-teeyakaririni. ¹⁷ Niweshiryaawentawakari riraga areeteeyacharini riraga Eshiteejana, Jorotonaato, eejatzi Akaeko. Eeniroteeyatsini jaka, okimitzimotakina eerokateeyakinirika tsipateeyakinirini jaka. ¹⁸ Ikimoshiryaakaakimi pajankaneki chapinki, iroñaaka ikimoshiryaakaapaakina naari najankaneki. Rootaki okameethatantari

piñaaperoeyawakirini rirori.

¹⁹ Riwehataperoeyakimini maawaeni piyotawentaririni Tajorentsi jaka Aashiyaki. Eejatzi riwehateeyimini Akiirishi eejatzi roori Pirishiira, eejatzi maawaeni piyotapiinteeyacharini janta ipankoki. Tema riyoteeyakini aapatziyeeyaririni Awinkatharite.

²⁰ Riwehateeyakimini maawaeni ayemijantzinkarite kameetha.* Aririka piwehatawakaakya, ari kameetha paakameethatawakaagaeyani. ²¹ Naaka Paaworo wehateeyimirini. Naaka jankinateeyimirorini iroka nakoki.

²² Riyaateeta paamariki kaari tsiwakanitatsini maawaeni kaari ninterini Awinkatharite. Pishintsite, Nowinkatharite, pipokae. ²³ Nokowaki kameetha ineshironkaeyemini Awinkatharite Jesoshi.

²⁴ Tema eeroka aapatziyeeyaririni Jesokirishito, rootaki iroñaaka nonintaperoeyantzimirini. Aritaki okantyaari.

Naaka jankinateeyimirorini iroka:

Paaworo

* **16:20** Rametari joriiyopaeni paeraniperoroña ithowootawakaeya aririka riwehatawakaeya.

**Iwaperite tajorentsi ikenkithatakoetziri
awinkatharite Jesokirishito: owakirari
inimotakiri tajorentsi
New Testament in Ashéninka Pajonal (PE:cjo:Ashéninka
Pajonal)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka Pajonal

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ashéninka Pajonal [cjo], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ashéninka Pajonal

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

97defb47-361b-545a-898b-173aeaa61806